

**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
WIELKOPOLSKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr 2101/2008
Zarządu Województwa Wielkopolskiego
z dnia 18 grudnia 2008 r.

**Wytyczne do sporządzenia Studium Wykonalności
dla projektów infrastrukturalnych
Działanie 6.2 „Rozwój kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego” –
Schemat I „Projekty inwestycyjne”
Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013**

Zatwierdzone Uchwałą Nr 2101/2008
Zarządu Województwa Wielkopolskiego

Poznań, grudzień 2008 r.

Spis treści:

I. WNIOSKI ZE STUDIUM WYKONALNOŚCI	5
II. WNIOSKODAWCA I CHARAKTERYSTYKA JEGO DZIAŁALNOŚCI	6
II.1. Charakterystyka Wnioskodawcy	6
II.2. Dane osób do kontaktu.....	7
II.3. Dane autora sporządzającego Studium Wykonalności	7
III. PROJEKT I JEGO OTOCZENIE.....	7
III.1. Opis projektu	7
III.2. Charakterystyka otoczenia projektu.....	10
IV. ANALIZA INSTYTUCJONALNA I PRAWNA INWESTYCJI	10
IV.1. Analiza instytucjonalna	10
IV.2. Analiza prawna.....	12
IV.3. Występowanie pomocy publicznej	12
IV.4. Udzielanie zamówień publicznych	13
V. ANALIZA TECHNICZNA I TECHNOLOGICZNA	13
V.1. Analiza opcji technicznych.....	14
V.2. Charakterystyka wybranego wariantu inwestycyjnego	15
V.3. Specyfikacja kupowanego sprzętu.....	15
V.4. Harmonogram realizacji projektu	15
VI. LOGIKA INTERWENCJI.....	17
VI.1. Cel/cele projektu.....	17
VII. ANALIZA SPECYFICZNA DLA SEKTORA.....	18
VIII. ANALIZA FINANSOWA I EKONOMICZNA.....	19
VIII.1. Analiza finansowa.....	20
VIII.2. Wyliczenie poziomu dofinansowania projektu.....	28
VIII.3. Finansowa trwałość.....	31
VIII.4. Analiza ekonomiczna.....	34
IX. ANALIZA WRAŻLIWOŚCI I RYZYKA.....	36
IX.1. Analiza wrażliwości.....	37
IX.2. Analiza ryzyka	38
X. ANALIZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	39
XI. PROMOCJA I INFORMACJA.....	39
XII. ZAŁĄCZNIKI DO STUDIUM WYKONALNOŚCI.....	39

Dla każdego projektu inwestycyjnego Wnioskodawca ubiegający się o dofinansowanie z funduszy Unii Europejskiej powinien przedstawić Studium Wykonalności, umożliwiające dokonanie oceny projektu.

Niniejsze wytyczne są skierowane do wszystkich podmiotów ubiegających się o wsparcie w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007- 2013 w ramach Działania 6.2 „Rozwój kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego”- Schemat I „Projekty inwestycyjne”.

Zaleca się, aby Beneficjenci, którzy uzyskają wstępną decyzję Zarządu Województwa Wielkopolskiego o wyborze projektu do dofinansowania (dotyczy to konkursu do Działania 6.2 Rozwój kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego, ogłoszonego na podstawie Uchwały Zarządu Województwa Wielkopolskiego 1822/2008 z dnia 2 października 2008 r.) korzystali z niniejszych wytycznych, które są uaktualnione i uproszczone. Zmiany w stosunku do poprzednich wytycznych do sporządzenia Studium Wykonalności dla Działania 6.2 (przyjętych Uchwałą Zarządu Województwa Wielkopolskiego 1385/2008 z dnia 29 maja 2008 r.) polegają głównie na dostosowaniu pewnych zapisów do wymogów krajowych, jak również bardziej precyzyjnym, spójnym oraz zrozumiałym dla Beneficjentów przedstawieniu wymaganych w Studium Wykonalności treści. Dla konkursu ogłoszonego na podstawie Uchwały Zarządu Województwa Wielkopolskiego 1822/2008 z dnia 2 października 2008 r. możliwe jest korzystanie z wytycznych przyjętych w dniu 29 maja 2008 r.

Przygotowując Studium Wykonalności należy mieć na uwadze następujące zasady:

1. Dane przedstawione w Studium Wykonalności muszą korespondować z danymi zawartymi we wniosku o dofinansowanie.
2. Studium musi być aktualne na dzień składania wniosku.
3. Studium Wykonalności musi być zgodne z:
 - Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2007-2013,
 - Szczegółowym Opisem Priorytetów Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013;
 - Wytycznymi Instytucji Zarządzającej Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2007-2013 w sprawie kwalifikowalności kosztów w ramach Priorytetu I – Działanie 1.7 oraz Priorytetów II-VI,
 - Przewodnikiem do analizy kosztów i korzyści projektów inwestycyjnych (Fundusze Strukturalne, Fundusz Spójności oraz Instrument Przedakcesyjny), Komisja Europejska,
 - Wytycznymi dotyczącymi metodologii przeprowadzania analizy kosztów i korzyści. Nowy okres programowania 2007-2013. Dokument roboczy nr 4, Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej, 08/2006,
4. W zakresie nieuregulowanym niniejszymi wytycznymi przy sporządzaniu Studium Wykonalności należy kierować się szczegółowymi zasadami określonymi w „Wytycznych w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód”, opracowanych przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.
5. Analizę należy przeprowadzać w odniesieniu do istniejącego stanu, a nie stanu „0”, czyli metodą przyrostu. Przedstawić należy wariant bezinwestycyjny, wariant uwzględniający realizację wnioskowanego projektu w połączeniu ze stanem obecnym oraz projekt jako ujęcie różnicowe (wnioskowany projekt = wariant inwestycyjny – wariant bezinwestycyjny).
6. Należy wskazać wszystkie źródła pozyskania danych (zarówno liczbowych, jak i nieliczbowych) oraz okres, którego dotyczą. Dane muszą być wiarygodne i realne. Dane statystyczne powinny być nie starsze niż 2 lata, natomiast źródła danych finansowych nie mogą być starsze niż 1 rok. Jeśli w momencie składania Wniosku o dofinansowanie projekt jest w trakcie realizacji lub zakończony – zostały zlecone działania planowane do ujęcia w

kosztach projektu – do analizy muszą zostać przyjęte wartości rzeczywiste wynikające z zaakceptowanych warunków/podpisanych umów.

Wszyscy Wnioskodawcy zobowiązani są do sporządzenia Studiów Wykonalności w formie tabelarycznej, zgodnie z przedstawionym schematem. Sporządzając Studium Wykonalności należy stosować czcionkę Arial, rozmiar 10, z pojedynczymi odstępami pomiędzy wierszami. Przy wypełnianiu tabel należy usunąć opisy stanowiące wskazówki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego do poszczególnych pozycji Studium Wykonalności (uwagi w kolorze szarym). Integralną częścią Studium jest załącznik w formie arkusza kalkulacyjnego (w formacie przygotowanym przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego) służący przedstawieniu analizy finansowej i ekonomicznej. Arkusz zawiera formuły i powiązania ułatwiające przeprowadzenie obliczeń, z których należy korzystać.

Urząd Marszałkowski zastrzega sobie prawo do wprowadzania korekt zarówno w załączniku obliczeniowym jak i w wytycznych opisowych, wynikających na przykład ze zmiany wytycznych na poziomie krajowym bądź unijnym. W razie wątpliwości, co do kształtu zastosowanych formuł, należy skontaktować się z Oddziałem Oceny Merytorycznej Projektów Infrastrukturalnych.

I. Wnioski ze Studium Wykonalności

Krótkie wprowadzenie do projektu, które jest jednocześnie streszczeniem całego opracowania i przedstawieniem wniosków z przeprowadzanych w całym Studium analiz. Wstęp jest więc elementem wynikowym, którego sporządzanie należy rozpocząć po przygotowaniu całego Studium Wykonalności. Obligatoryjne jest wypełnienie poniższej tabeli:

	Wyszczególnienie	
1.	Nazwa Programu Operacyjnego	
2.	Numer i nazwa Priorytetu w ramach Programu Operacyjnego	
3.	Numer i nazwa Działania w ramach Priorytetu Programu Operacyjnego	
4.	Numer Schematu w ramach Działania (jeśli dotyczy)	
5.	Nazwa Wnioskodawcy	
6.	Tytuł projektu	
7.	Okres realizacji	<i>Data rozpoczęcia rzeczowej realizacji projektu:</i> <i>Data zakończenia rzeczowej realizacji projektu:</i> <i>Data zakończenia finansowej realizacji projektu:</i> (wpisać zgodnie z formularzem wniosku)
8.	Krótki opis przedmiotu projektu oraz jego odbiorców	
9.	Cele projektu	
10.	Skwantyfikowane wskaźniki produktu i rezultatu	
11.	Całkowity koszt projektu	
	koszty kwalifikowalne	
	koszty niekwalifikowalne	
12.	Wskaźnik luki w finansowaniu (w %) - R	
13.	Rzeczywisty poziom dofinansowania (w %) (Wrzf)	
14.	Kwota rzeczywistego poziomu dofinansowania (PLN)	
15.	Wnioski z analizy finansowej i ekonomicznej (łącznie z podaniem podstawowych	

wskaźników)			
	Wskaźnik	Wartość	Komentarz
	FNPV/C		
	FIRR/C		
	FNPV/K		jeśli dotyczy
	FIRR/K		jeśli dotyczy
	Trwałość finansowa	TAK/NIE	Projekt uznaje się za trwały finansowo, jeśli saldo niezdyktowanych skumulowanych przepływów pieniężnych generowanych przez projekt jest większe, bądź równe zeru we wszystkich latach objętych analizą.
	ENPV		jeśli dotyczy
	EIRR		jeśli dotyczy
	B/C		jeśli dotyczy
	Inne		Inne, ważne z punktu widzenia projektu

II. Wnioskodawca i charakterystyka jego działalności

II.1. Charakterystyka Wnioskodawcy

Pełna nazwa Wnioskodawcy (lidera projektu)	
Adres Wnioskodawcy	
Numer telefonu	
Numer faksu	
Adres e-mail	
Adres do korespondencji	
Numer NIP	
Numer REGON	
Status prawny	
Podstawa prawna utworzenia	dotyczy jednostek budżetowych
Organ założycielski	dotyczy jednostek budżetowych
Zadania statutowe	dotyczy jednostek budżetowych i organizacji pozarządowych
Główni udziałowcy / akcjonariusze	dotyczy podmiotów gospodarczych
Powiązania projektodawcy z innymi podmiotami	Należy opisać powiązania prawne, właścicielskie i organizacyjne projektodawcy z innymi podmiotami.
Krótką charakterystyką działalności Wnioskodawcy (w przypadku partnerstwa projektowego wszystkich zaangażowanych podmiotów)	Nie dotyczy jednostek samorządu terytorialnego, pozostałe jednostki podają informację w oparciu o statut lub inne dokumenty programowe.
Doświadczenie Wnioskodawcy we wdrażaniu projektów współfinansowanych ze środków europejskich	Należy podać w skrócie m.in.: program, w ramach którego realizowane było/jest zadanie, tytuł projektu, wartość, podmioty zaangażowane, stan realizacji inwestycji (czy projekt jest przed podpisaniem umowy finansowej, w trakcie realizacji, zakończony. W przypadku, gdy projekt zakończony, to czy osiągnięto zakładane cele, rozliczono dotację).

II.2. Dane osób do kontaktu

Należy wskazać osobę/osoby, które będą mogły wyjaśnić wątpliwości powstałe w wyniku oceny Studium Wykonalności.

	Osoba 1	Osoba 2
1. Imię i nazwisko		
2. Adres		
3. Nazwa pracodawcy		
4. Zajmowane stanowisko		
5. Numer telefonu / faksu		
6. Adres e-mail		

II.3. Dane autora sporządzającego Studium Wykonalności

Jeśli niniejszy dokument został przygotowany samodzielnie przez Wnioskodawcę, to tabelę należy pozostawić niewypełnioną (wpisać: nie dotyczy). Jeśli natomiast korzystano z pomocy innej osoby (innych osób) lub firmy, należy podać jej (ich) dane.

1. Imię i nazwisko autora	
2. Nazwa firmy	
3. Adres	
4. Numer telefonu kontaktowego, faksu adres e-mail	

III. Projekt i jego otoczenie

III.1. Opis projektu

Tytuł projektu	Tytuł powinien być tożsamy z tytułem projektu wpisanym w formularzu wniosku o dofinansowanie.
Główny obszar priorytetowy	Należy podać numer Priorytetu WRPO, w ramach którego składany jest projekt.
Działanie, w które wpisuje się projekt	Należy podać numer Działania WRPO, w ramach którego składany jest projekt.
Geneza projektu i opis przedmiotu projektu	Co będzie realizowane w ramach projektu (ogólnie, szczegółowy opis przedstawiony powinien być w rozdz. V).
Określenie rodzaju projektu infrastrukturalnego	Czy jest to np.: <ul style="list-style-type: none">• rewitalizacja, rewaloryzacja, konserwacja, renowacja, restauracja, zachowanie, adaptacja na cele kulturalne obiektów historycznych i zabytkowych,• budowa, rozbudowa, przebudowa publicznej infrastruktury kultury,• projekty łączone (zakup wyposażenia, przystosowanie obiektu do potrzeb osób niepełnosprawnych, oznakowanie obiektów atrakcyjnych kulturowo – jako element projektu inwestycyjnego).
Specyfikacja kupowanego sprzętu oraz program jego wykorzystania (dla projektów obejmujących zakup sprzętu)	Rodzaj sprzętu, nazwa, ilość, sposób jego wykorzystania, itd. Należy zwrócić uwagę na zbieżność opisu z danymi zawartymi w formularzu wniosku o dofinansowanie.
Uzasadnienie potrzeby	Uzasadnienie powinno potwierdzić zasadność realizacji wszystkich

realizacji projektu (odpowiedź na pytanie, dlaczego powinien być realizowany właśnie ten projekt)	<p>elementów projektu (elementy projektu niezgodne z celami Działania traktowane będą jako koszty niekwalifikowalne).</p>
Charakterystyka obiektu i wyposażenia	<p>Aktualny stan obiektu i wyposażenia W punkcie tym powinno znaleźć się określenie <u>aktualnego</u> stanu budynków, budowli i innych obiektów objętych projektem, a także opis sprzętu znajdującego się na wyposażeniu jednostki, objętego projektem. Należy podać cechy fizyczne terenu i obiektów, w tym między innymi: powierzchnię terenu zabudowanego, liczbę i powierzchnię budynków związanych z realizacją projektu: kubaturę budynków, pojemność obiektów, powierzchnię terenów niezabudowanych, działki, aktualne rozmieszczenie pomieszczeń. Jeśli projekt dotyczy budowy nowego budynku, wpisać „nie dotyczy”. Opis można uzupełnić dokumentacją zdjęciową (jako załącznik do Studium). W przypadku obiektów zabytkowych należy krótko opisać stan w jakim znajduje się obiekt, a także jakie prace konserwatorskie należy podjąć niezwłocznie, aby zapobiec dalszemu pogarszaniu się stanu obiektu.</p> <p>Stan docelowy Należy podać architektoniczne i konstrukcyjne parametry techniczne obiektu, wyposażenia realizowanego w ramach projektu oraz przeprowadzić ocenę zdolności realizacji celów przez placówkę w kontekście zwiększenia liczby osób korzystających z infrastruktury. Należy podać techniczne cechy i układ budynków:</p> <ul style="list-style-type: none"> • parametry techniczne projektowanych pomieszczeń; • funkcjonalność dostosowania budynku do planowanego przeznaczenia, logika dostosowania budynku / pomieszczeń do poszczególnych celów. Opis funkcjonalności rozwiązań technicznych, wyposażenia; • przedstawienie sposobu zasilania budynku w media, wewnętrzne sieci, rodzaj paliw; • wewnętrzne i zewnętrzne systemy komunikacyjne (parkingi, korytarze) rozwiązania komunikacji poziomej i pionowej, dostęp do miejsc parkingowych; • znaczące techniczne elementy, takie jak skomplikowane i złożone rozwiązania konstrukcyjne i architektoniczne, specjalistyczne wyposażenie itd. <p>(Opis powinien być zwięzły, szczegóły należy podać w części „Analiza techniczna/technologiczna”). W przypadku obiektów zabytkowych należy krótko opisać jakie prace konserwatorskie zostaną podjęte w ramach projektu i jaki będzie ich efekt.</p>
Lokalizacja przedsięwzięcia i jego oddziaływanie	<p>Należy podać:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nazwę województwa, powiatu, gminy i miejscowości, w której będzie realizowany projekt, • opis i krótką charakterystykę lokalizacji, • dodatkowe dane niezbędne do uzasadnienia interwencji EFRR, • czy projekt zlokalizowany jest w ramach sieci/szlaków turystycznych. <p>Uwaga: Dane dotyczące obszaru, na którym zlokalizowany jest projekt należy pokazać w taki sposób, aby można było łatwo zauważyć i zrozumieć problemy, które realizacja projektu ma rozwiązać. Należy zwrócić szczególną uwagę, aby opis ten odpowiadał tematyce projektu. Nie</p>

	<p>należy przepisywać danych statystycznych, które nie są bezpośrednio związane z projektem (podrozdział ten nie może być prezentacją wszystkich danych – powinien odnosić się wyłącznie do najważniejszych z nich).</p> <p>Zawsze, kiedy jest to możliwe, należy powoływać się na wiarygodne źródła informacji, takie jak lokalne statystyki, statystyki krajowe, inne opracowania strategiczne – np. strategia rozwoju gminy, województwa.</p> <p>Ponadto bardzo istotną częścią podrozdziału jest określenie wraz z uzasadnieniem obszaru oddziaływania projektu (ogólnopolski, regionalny, lokalny).</p>
Komplementarność	<p><u>Komplementarność</u> dotyczy powiązań projektu będącego przedmiotem wniosku z innymi projektami, także tymi, które w jakikolwiek sposób mogą mieć jakikolwiek wpływ na jego realizację. Dodatkowo oznacza to także sytuację, gdy potencjalny projekt zgłaszany do realizacji stanowi element szerszego przedsięwzięcia.</p>
Uzasadnienie zgodności projektu z celami WRPO	<p>Proszę wskazać konkretne zapisy, cele, w które wpisuje się projekt.</p>
Zgodność z dokumentami strategicznymi	<p>Projekt powinien być zgodny z takimi dokumentami jak m.in. Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2020, strategie sektorowe, a także lokalnymi strategiami i planami rozwoju.</p> <p>Punkt ten przedstawia <u>makroekonomiczny kontekst projektu</u>. Nawiązuje do dokumentów źródłowych/strategicznymi związanych z planowanym projektem. Wszystkie dokumenty źródłowe powinny być dokładnie zidentyfikowane. Proszę się odnieść do konkretnych celów danych strategii i przedstawić ich powiązanie z realizowanym projektem.</p>
Wpływ projektu na polityki horyzontalne	<p>Wnioskodawca winien wykazać co najmniej neutralny wpływ projektu w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - równości szans, - zrównoważonego rozwoju. <p>Neutralny wpływ oznacza, że projekt spełnia wyznaczone w danym zakresie minimum lub też brak jest bezpośredniego logicznego powiązania między realizowanym projektem a daną polityką. Należy zwrócić uwagę na zgodność przedstawionego opisu z wnioskiem aplikacyjnym.</p>

Dane o zabytku wpisanym do rejestru

Miejscowość	
Województwo	
Powiat	
Gmina	
Dokładny lokalizacja zabytku	
Określenie zabytku (wg decyzji o wpisie do rejestru zabytków)	
Stan zachowania zabytku	Krótko opisać obecny stan.
Czas powstania zabytku	
Oznaczenie obiektu w rejestrze zabytków (A lub B):	A – zabytek nieruchomy B – zabytek ruchomy
Numer księgi wieczystej nieruchomości na	

której zlokalizowano obiekt zabytkowy	
---------------------------------------	--

Wykaz prac przeprowadzonych przy zabytku w okresie ostatnich 5 lat, z podaniem wysokości poniesionych nakładów, w tym ze środków publicznych:

Rok	Zakres przeprowadzonych prac	Poniesione nakłady	Uzyskane dotacje ze środków publicznych (wysokość dotacji, źródło)

III.2. Charakterystyka otoczenia projektu

Charakteryzując otoczenie projektu należy za każdym razem odnosić się do realizowanej inwestycji. Bezzasadne jest opisywanie otoczenia niezwiązanego z projektem.

Otoczenie społeczne	Podstawowe dane demograficzne (struktura demograficzna) dotyczące obszaru wraz z prognozami (przede wszystkim należy zidentyfikować ewentualne problemy lub przewagi w aspekcie społecznym obszaru na tle regionu). Jest to bardzo ważny punkt i analiza powinna być przedstawiona rzetelnie wraz z podaniem źródła informacji. Przedstawione dane powinny pokazywać celowość realizacji projektu.
Infrastruktura techniczna	Opis podstawowej infrastruktury technicznej w obszarze realizacji projektu.
Otoczenie gospodarcze	Opis charakteru, struktury i skali działalności gospodarczej w regionie/obszarze, identyfikacja ewentualnych szans i zagrożeń.
Potencjał obszaru	Należy podać cechy obszaru, które świadczą o jego potencjale, specyfice i które mogą być wykorzystane lub wzmocnione poprzez realizację inwestycji.
Zidentyfikowane problemy	Czy obecna infrastruktura jest funkcjonalna dla użytkowników (chodzi tu o dostępność, łatwość obsługi, uciążliwość dla mieszkańców, jakość użytkowania, satysfakcję z użytkowania itp. Jakie niedogodności i problemy użytkowników, w tym: osób starszych, niepełnosprawnych i dzieci z tego wynikają? Jaka jest jakość i stopień zaspokajania potrzeb Wnioskodawców oraz utrudnienia wynikające z dotychczasowych rozwiązań/technologii? Dlaczego do tej pory nie zostały one rozwiązane?

IV. Analiza instytucjonalna i prawna inwestycji

Wnioskodawca powinien wykazać, czy projekt może być realizowany bez przeszkód ze względu na uwarunkowania formalno prawne.

IV.1. Analiza instytucjonalna

Ma ona na celu opis bezpośrednich i pośrednich Beneficjentów projektu oraz problemów ich dotyczących, instytucji/osób zaangażowanych w realizację projektu, podziału zadań i

odpowiedzialności, opis innych organizacji zaangażowanych w realizację projektu lub na które realizacja projektu będzie oddziaływać, ewentualne powiązanie z innymi podmiotami, rozwiązania dotyczące udostępniania wybudowanej infrastruktury podmiotom trzecim. Należy także określić, kto będzie pełnił funkcję zamawiającego oraz kto stanie się właścicielem inwestycji finansowanej ze środków EFRR po jej zakończeniu. Określenie sposobu wyboru inżyniera / menadżera projektu.

<p>Określenie Beneficjentów końcowych projektu</p>	<p>Należy zidentyfikować odbiorców projektu (Beneficjentów końcowych projektu). Ważne jest także określenie ich potrzeb. Należy przedstawić <u>realne prognozy</u> (gdy istnieją – potwierdzone wykonaniem konkretnych badań, dostępnymi danymi statystycznymi, itp.) określające przyszłe zainteresowanie produktami/usługami oferowanymi przez zrealizowany projekt, obejmujące zmiany jakościowe w zakresie realizowanej inwestycji. Szczegółowe prognozy zostaną przedstawione w analizie finansowej i ekonomicznej</p>
<p>Instytucje zaangażowane w realizację projektu</p>	<p>W przypadku współpracy Wnioskodawcy, podmiotu eksploatującego i innych zaangażowanych w realizację projektu podmiotów, należy podać ich rolę, podział zadań i obowiązków, które będą realizować w ramach projektu, a także określić zakres ich odpowiedzialności (w tym organizacyjnej i finansowej).</p>
<p>Zdolność organizacyjna</p>	<p>Należy udowodnić zdolność organizacyjną (instytucjonalną) i finansową do wdrożenia projektu. W tym miejscu należy opisać, jakie Wnioskodawca posiada struktury organizacyjne i zespół ludzki o kwalifikacjach zapewniających funkcjonowanie projektu w fazie zarówno realizacyjnej, jak i operacyjnej (również zakładany rozwój kadr). W przypadku fazy realizacji projektu należy wykazać, czy Wnioskodawca planuje skorzystać z usługi inwestora zastępczego lub inżyniera kontraktu, czy też planuje realizację zadania inwestycyjnego za pomocą własnych kadr. W takim przypadku należy opisać kompetencje osób, które będą czuwać nad prawidłową realizacją projektu. W przypadku braku w/w struktur należy uwzględnić informację dot. planów Wnioskodawcy w zakresie stworzenia odpowiedniego zespołu – skąd zostaną pozyskane osoby, jakie będą ich kwalifikacje i doświadczenie zawodowe w w/w zakresie, zakres obowiązków oraz planowana perspektywa czasowa utworzenia takiego zespołu. W przypadku planów przekazania zarządu produktami projektu na rzecz innej jednostki, analogicznie jak w przypadku Wnioskodawcy należy wykazać, iż jednostka ta posiada doświadczenie oraz odpowiedni zespół ludzki dla celów zarządzania projektem w fazie eksploatacji. Należy również wskazać, czy Wnioskodawca dysponuje programem wykorzystania obiektu/urządzenia, czy zaplanował sposób i zakres eksploatacji produktów projektu.</p>
<p>Struktura zatrudnienia w jednostce</p>	<p>W tej części należy przedstawić liczbę etatów / liczbę pracowników (w zależności od charakteru jednostki i jej struktury organizacyjnej).</p>
<p>Ocena długoterminowej trwałości finansowo – instytucjonalnej projektu</p>	<p>W podpunkcie należy opisać (wraz z załączeniem odpowiednich dokumentów uwierzytelniających opisany stan rzeczy):</p> <ul style="list-style-type: none"> • kto będzie zarządzał projektem (w ciągu co najmniej 5 lat od chwili jego zakończenia), • kto odpowiedzialny będzie za utrzymanie i eksploatację inwestycji, • zakładany sposób finansowania Wnioskodawcy (Wnioskodawców - w przypadku partnerstwa projektowego) przez okres 5 lat po zakończeniu realizacji projektu, • sposób zarządzania, eksploatacji i finansowania majątku, który powstanie dzięki realizacji projektu.

IV.2. Analiza prawna

Analiza prawna przedstawia kwestie prawne związane z realizacją projektu, tj. dotyczące własności gruntu/obiektów - gdzie będzie realizowany projekt, dostępności gruntów pod inwestycję.

Uwarunkowania wynikające z procedur prawa budowlanego i zagospodarowania przestrzennego	Tu należy opisać jakie wymogi projektowe i lokalizacyjne wynikają z obowiązujących planów miejscowych i innych aktów prawnych. Dotyczy to parametrów i usytuowania planowanej infrastruktury.		
Prawo do dysponowania nieruchomościami na cele budowlane i/lub cele projektu	Wypełnić zgodnie z oświadczeniem o prawie do dysponowania nieruchomością na cele budowlane, będącym załącznikiem do wniosku.		
Pozwolenie na budowę / zgłoszenie budowy (jeśli dotyczy)	Numer	Wydane przez	
.....			
.....			
Konieczność wykupu, najmu nieruchomości	Wypełnić jeśli dotyczy, jeśli nie wpisać „nie dotyczy”.		
Inne uwarunkowania prawne	Pozwolenie / decyzja / inny dokument	Podstawa prawna	Data uzyskania / planowana data uzyskania

IV.3. Występowanie pomocy publicznej

W punkcie tym należy zamieścić następujące informacje:

Stan obecny:

- Czy Wnioskodawca prowadzi działalność gospodarczą?
- Jaki jest zakres prowadzonej działalności gospodarczej?
- Na jaki cel Wnioskodawca przeznacza środki z działalności gospodarczej?
- Czy projekt jest związany w jakikolwiek sposób z prowadzoną przez Wnioskodawcę działalnością gospodarczą?

Stan przyszły (zakładany w wyniku realizacji projektu):

- Czy i w jakim zakresie po zakończeniu realizacji projektu w obiektach będących przedmiotem inwestycji będzie prowadzona przez Wnioskodawcę lub przez inne podmioty (np. w wyniku wynajmu powierzchni) działalność gospodarcza?
- Na co Wnioskodawca będzie przekazywał środki uzyskane w wyniku zrealizowania projektu – pochodzące z działalności gospodarczej realizowanej przez siebie lub inne podmioty?

Wnioskodawca, który otrzymał bądź otrzymuje pomoc zgodnie z zasadami pomocy publicznej, zobowiązany jest przedstawić informację o otrzymanej pomocy zgodnie z oświadczeniami i dokumentami załączonymi do wniosku.

W przypadku, gdy Wnioskodawca (w przypadku partnerstwa projektowego dotyczy wszystkich stron umowy partnerstwa) nie otrzymywał/nie otrzymuje pomocy udzielanej zgodnie z zasadami pomocy publicznej, należy to dokładnie zaznaczyć.

Projekt podlega pomocy publicznej jeśli jednocześnie spełnione są wszystkie poniższe przesłanki.

Analiza możliwości wystąpienia pomocy publicznej			
Przesłanka	Opis	Tak/nie	Uzasadnienie
Przesłanka 1	Czy transfer zasobów publicznych jest selektywny – uprzywilejowuje określony podmiot lub wytwarzanie określonych dóbr?		
Przesłanka 2	Czy transfer zasobów publicznych skutkuje przysporzeniem (korzyścią ekonomiczną) na rzecz określonego podmiotu, na warunkach korzystniejszych niż rynkowe?		
Przesłanka 3	Czy w efekcie transferu zasobów publicznych występuje lub może wystąpić zakłócenie konkurencji?		
Przesłanka 4	Czy transfer zasobów wpływa na wymianę gospodarczą między krajami członkowskimi?		

IV.4. Udzielanie zamówień publicznych

W punkcie tym należy opisać procedurę wyboru wykonawcy projektu (dostawca usług lub produktów, wykonawca robót budowlanych) która musi odbyć się zgodnie z przepisami ustawy Prawo Zamówień Publicznych. Jest to m.in. warunek by środki wydatkowane na realizację projektu mogły zostać uznane za koszty kwalifikowalne. Dane umieszczone w poniższej tabeli, a w szczególności terminy muszą być zgodne z informacjami zawartymi we wniosku.

Przedmiot zamówienia	Tryb postępowania	Daty rozpoczęcia/ zakończenia procedury	Numer ogłoszenia (jeśli jest to możliwe na dzień składania wniosku)

V. Analiza techniczna i technologiczna

Na Wnioskodawcy spoczywa obowiązek wykazania, że wybrany przez niego wariant realizacji projektu reprezentuje najlepsze rozwiązanie spośród wszelkich możliwych alternatywnych rozwiązań.

Analiza powinna obejmować następujące elementy:

- Opis aktualnych rozwiązań technicznych oraz proponowanych zmian, które mają przynieść rezultaty zmierzające do osiągnięcia celów projektu.
- Analizę kilku opcji (jeżeli to możliwe) realizacji projektu.

Analiza techniczna i/lub technologiczna powinna wykazać, że zaproponowane rozwiązanie:

- jest wykonalne pod względem technicznym i/lub technologicznym;
- jest zgodne z najlepszą praktyką w danej dziedzinie;
- jest optymalne pod względem zaspokojenia popytu ze strony użytkowników;
- przedstawia optymalny stosunek jakości do ceny.

V.1. Analiza opcji technicznych

Niezbędnym elementem Studium Wykonalności jest prezentacja alternatywnych wariantów realizacji inwestycji. Głównym celem identyfikowania alternatywnych rozwiązań jest zapewnienie możliwości dokonania wyboru najlepszego z dostępnych wariantów jej realizacji.

Należy wziąć pod uwagę:

- alternatywne rozwiązania technologiczne i lokalizacyjne inwestycji,
- alternatywne rozwiązania organizacyjne prowadzenia inwestycji i jej eksploatacji.

Wybierając możliwe warianty realizacji projektu, należy zwrócić uwagę, czy faktycznie przyczyniają się one do określania różnych zakresów i możliwości realizacji projektu. Chodzi tu o to, aby skupić się na ograniczonej liczbie istotnych i technicznie wykonalnych opcji. Dla ułatwienia wyboru wariantów, należy odpowiedzieć na pytanie: w jaki sposób można rozwiązać wcześniej zidentyfikowane problemy oraz potrzeby?

Generalnie rzecz biorąc wybór wariantów do analizy może dotyczyć głównych aspektów realizacji projektu, takich jak:

- lokalizacja,
- zakres projektu (np., czy konieczna jest budowa czy wystarczy rozbudowa a może jedynie modernizacja), dla projektów obejmujących zakup sprzętu i wyposażenia należy uzasadnić dokonany wybór,
- skala projektu (w zależności od zgłaszanych potrzeb oraz prognoz dotyczących przyszłego popytu).

Wariant	Opis wariantu wraz z szacunkowymi kosztami (utraconymi korzyściami) - jeśli możliwe jest ich oszacowanie
wariant bezinwestycyjny („nie robić nic” i/lub „zaniechać realizacji inwestycji”),	
wariant „minimum” (podejmujemy działania minimalne, „prowizoryczne”, odpowiadające potrzebom chwili),	
warianty inwestycyjne – co najmniej dwa (w tym jeden wybrany do realizacji).	1
	2

Uwaga: Cel wariantu inwestycyjnego jest tożsamy z celem projektu. Wariant bezinwestycyjny i „minimum” stanowią warianty bazowe, definiowane w celu porównania z nimi każdego z wariantów inwestycyjnych (tzw. porównania „z inwestycją” i „bez inwestycji”).

Dodatkowo (gdy dotyczy) należy opisać i uzasadnić wykorzystanie w projekcie technik (technologii) multimedialnych.

V.2. Charakterystyka wybranego wariantu inwestycyjnego

Szczegółowy opis wybranego wariantu inwestycyjnego	Tu należy opisać projekt rozwijając ogólny opis zamieszczony we wcześniejszych punktach, a także wskazać na te cechy (zalety), które zdecydowały o jego wyborze. Dodatkowo analiza może zostać poszerzona o opis rozwiązań, które są innowacyjne w dziedzinie, jaką realizuje przedmiotowy projekt. <ul style="list-style-type: none"> • czy rozwiązanie technologiczne cechuje nowatorstwo rozwiązań w skali krajowej; • czy rozwiązania zastosowane w projekcie promują na polskim rynku najlepsze oraz sprawdzone technologie; • czy rozwiązania spełniają wymogi wynikające z obowiązujących europejskich i polskich norm i przepisów ochrony środowiska.
Dane techniczne projektowanego budynku	Jeśli dotyczy. W punkcie należy podać wielkość i powierzchnię obiektów i pomieszczeń będących przedmiotem projektu.
Czy w wyniku realizacji projektu nastąpi likwidacja barier architektonicznych dla osób starszych i niepełnosprawnych	Opisać zastosowane rozwiązania (jeśli dotyczy).
Wpływ projektu na zabezpieczenie obiektu zabytkowego przed kradzieżą i zniszczeniem	
Zakres prac z wyszczególnieniem ich głównych cech charakterystycznych i elementów składowych	Opisując optymalne rozwiązanie technologiczne należy skupić się na ogólnych technologiach. Założenia techniczne dotyczące głównych elementów projektu. Wszędzie gdzie jest to możliwe należy wykorzystać wskaźniki określone ilościowo
Minimalny projekt koncepcyjny oraz rysunki projektowe	Jeżeli Wnioskodawca posiada dokumenty w formie graficznej, można je dołączyć w formie załącznika do Studium.

V.3. Specyfikacja kupowanego sprzętu

Jeśli dotyczy, proszę uzasadnić konieczność zakupu poszczególnych urządzeń o danych parametrach technicznych

Nazwa urządzenia	Ilość (szt.)	Wartość (PLN)	Uzasadnienie zakupu
1.			
2.			
3.			

V.4. Harmonogram realizacji projektu

W Studium Wykonalności należy precyzyjnie opisać działania związane z przygotowaniem inwestycji do realizacji (np. etap poprzedzający rozpoczęcie robót budowlanych powinien zawierać najważniejsze fazy realizacji projektu z uwzględnieniem przygotowania dokumentacji projektowej oraz planowanego terminu przetargu i zawarcia umowy z wykonawcą). Proponuje się także ujęcie dodatkowych etapów, takich jak: rozpoczęcie robót budowlanych, oddanie inwestycji do użytkowania.

Harmonogram powinien zostać przedstawiony w ujęciu kwartalnym. Należy zwrócić uwagę na zgodność podanych informacji z formularzem wniosku aplikacyjnego. Tabelę można modyfikować. Jeśli wskazane pozycje nie dotyczą charakteryzowanego projektu, pozycje te można usunąć, jeśli zachodzi taka potrzeba można dodać dodatkowe wiersze, zmieniać ich kolejność jeśli faktyczna kolejność podejmowanych działań różni się od proponowanej.

Podejmowana czynność	Termin wykonania	Opis podejmowanych działań
1. Opracowanie Studium Wykonalności		
2. Uregulowanie stanu prawnego terenu inwestycji - zakup działki gruntowej dla potrzeb realizacji projektu		
3. Przygotowanie przetargu na wykonanie projektów budowlanych		
4. Ogłoszenie przetargu na wykonanie projektu budowlanego		
5. Wyłonienie wykonawcy / wykonawców projektów		
6. Wykonanie projektu / projektów architektoniczno– budowlanych		
7. Wydanie i uprawomocnienie się decyzji o pozwoleniu na budowę		
8. Wyłonienie menadżera / inżyniera kontraktu		
9. Przygotowanie przetargu na wykonanie prac budowlanych / dostawę sprzętu		
10. Ogłoszenie przetargu		
11. Wyłonienie wykonawcy / dostawcy sprzętu		
12. Rozpoczęcie robót budowlanych		
13. Podpisanie umowy na dostawę sprzętu		
14. Promocja projektu		
15. Zakończenie realizacji (podpisanie protokołu odbioru)		
16. Przygotowanie, przeprowadzenie przetargu i		

wyłonienie wykonawcy audytu zewnętrznego projektu		
17. Audyt zewnętrzny realizacji projektu		
18. Zakończenie finansowe projektu		

VI. Logika interwencji

VI.1. Cel/cele projektu

Cel/cele projektu	<p>Określanie celów projektu powinno polegać na przedstawieniu od jednego do kilku realnych i konkretnych celów. Cele projektu powinny zostać określone w oparciu o analizę potrzeb danego środowiska gospodarczo – społecznego, z uwzględnieniem zjawisk najbardziej adekwatnych do skali oddziaływania projektu.</p> <p>Cele projektu powinny:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jasno wskazywać, jakie korzyści społeczno – ekonomiczne można osiągnąć dzięki wdrożeniu projektu, - być logicznie powiązane ze sobą, - uwzględniać skutki społeczno – ekonomiczne przedsięwzięcia, - być logicznie powiązane z celami Działania 6.2 – Schemat I.
--------------------------	--

Zasady przedstawiania wskaźników muszą być zgodne z zasadami ujmowania wskaźników w formularzu wniosku o dofinansowanie. Kształt tabel uzależniony jest od specyfiki Działania. Należy zwrócić uwagę, aby tabele zaprezentowane w Studium były identyczne z tabelami z wniosku.

Planowane efekty rzeczowe (produkty) uzyskane w wyniku realizacji projektu

Lp.	Wskaźnik produktu	Źródło danych	Jedn. miary	Rok 0	r.	r.	r.	suma
							
Wskaźniki kluczowe								
1.								
2.								
3.								
Wskaźniki uzupełniające								
1.								
2.								
3.								

Planowane rezultaty realizacji projektu – bezpośredni wpływ na otoczenie

Lp.	Wskaźnik rezultatu	Źródło danych	Jedn. miary	Rok 0	r.	r.	r.
						
Wskaźniki kluczowe							
1.							
2.							
3.							
Wskaźniki uzupełniające							
1.							
2.							
3.							

Jednym z rezultatów wspólnych niemalże dla wszystkich inwestycji są powstające w ich efekcie (w sposób bezpośredni lub pośredni) miejsca pracy. W ramach niniejszego punktu Wnioskodawca powinien odnieść się do **bezpośrednich miejsc pracy**. Opis powinien zawierać liczbę i rodzaj (zakres stanowiska) powstających (stałych) miejsc pracy. To, czy dane miejsce pracy kwalifikowalne jest jako bezpośrednie czy pośrednie zależy od tego, kto ponosi koszty zatrudnienia. Jeśli jest to podmiot zarządzający produktem inwestycji, wówczas będzie to bezpośrednie miejsce pracy, w pozostałych przypadkach mówić można o pośrednich miejscach pracy.

Ewentualny przyrost miejsc pracy, jako efekt pośredni realizacji inwestycji powinien być uwzględniony w ramach analizy ekonomicznej projektu.

VII. Analiza specyficzna dla sektora

Należy przedstawić sektor zasobów kulturalnych, w jakim realizowany jest projekt – jego potencjał, strukturę, silne i słabe strony.	
Wpływ projektu na wykorzystanie potencjału turystycznego i kulturalnego oraz budowanie nowego wizerunku regionu.	Tu należy wpisać, czy projekt zlikwiduje braki występujące w infrastrukturze otoczenia kultury, które wpływają negatywnie na jakość oferty kulturalnej i turystycznej w regionie.
Program kulturalny / artystyczny / edukacji kulturalnej bezpośrednio związany z projektem	
Sposób wykorzystania nowopowstałych / zmodernizowanych obiektów. Organizacja działalności kulturalnej w obiekcie	
Przedsięwzięcia kulturalne planowane w przyszłości, zarówno w związku z projektem, jak i poza nim	

Liczba użytkowników projektu w wyniku realizacji inwestycji

Program kulturalny w ofercie Wnioskodawcy związany z obecną infrastrukturą	Liczba uczestników w ostatnim roku kalendarzowym (wraz ze wskazaniem wiarygodnego źródła)	Prognozowana liczba uczestników po realizacji projektu	Wzrost lub spadek liczby uczestników (w %)
1			
2			
3			
4			
Nowe produkty wprowadzone w wyniku realizacji projektu	Prognozowana liczba uczestników nowej oferty	Łączna prognozowana liczba uczestników (nowej i dotychczasowej oferty)	Łączny wzrost liczby uczestników oferty kulturalnej Wnioskodawcy (w %)
1			
2			
3			
4.			

Poniższe tabele prezentują historyczne dane prezentujące dotychczasowe przychody jednostki. Propozycja źródeł przychodów jest przykładowa i nie stanowi zamkniętej listy. Należy ją dostosować do specyfiki jednostki.

Dane historyczne (przychody dotychczasowe) – 5 lat wstecz						
	Rok n-5	Rok n-4	Rok n-3	Rok n-2	Rok n-1	Ostatni zamknięty rok (n)
I. Przychody ogółem						
1) Sprzedaż biletów a) b)						
2) Wynajem pomieszczeń 3) Wynajem obiektów 4) itd.						
Wypożyczanie sprzętu 1) 2) 3) itd.						
Organizacja imprez						
Inne						
Dotacje podmiotowe od organizatora						
Dotacje celowe na realizację zadań						

VIII. Analiza finansowa i ekonomiczna

Wyjaśnienie wybranych pojęć z zakresu analizy finansowej i ekonomicznej

Analiza kosztów i korzyści (Cost-Benefit Analysis): jest schematem analitycznym, którym posłużyć się można w ramach dowolnej usystematyzowanej, ilościowej oceny wstępnej projektu prywatnego lub publicznego do ustalenia tego, czy lub w jakiej mierze dany projekt zasługuje na realizację z publicznego lub społecznego punktu widzenia. Analiza ta różni się od zwykłej oceny finansowej tym, że uwzględnia wszystkie korzyści i koszty, niezależnie od tego, kto je ponosi. Wyniki analizy kosztów i korzyści można wyrazić na wiele sposobów, w tym w postaci ekonomicznej wewnętrznej stopy zwrotu, ekonomicznej zaktualizowanej wartości netto i wskaźnika Korzyści/Koszty. Analiza kosztów i korzyści jest podstawowym sposobem przeprowadzania analizy ekonomicznej.

Analiza ryzyka: badanie prawdopodobieństwa tego, że projekt wygeneruje określone wyniki, jak również ustalanie najbardziej prawdopodobnego przedziału odchyień tych wyników od wartości reprezentującej najbardziej dokładny ich szacunek.

Analiza wrażliwości: technika analityczna umożliwiająca systematyczne badanie tego, co dzieje się z wynikami projektu w sytuacji, kiedy zdarzenia odbiegają od ich wartości szacunkowych ustalonych na etapie planowania i polega na określeniu wpływu zmiany pojedynczych zmiennych krytycznych o określoną procentowo wartość, na wartość finansowych i ekonomicznych wskaźników efektywności. Zmianie poddawana być powinna tylko jedna zmienna, podczas gdy inne parametry pozostają niezmiennie.

Ceny bieżące (nominalne): ceny występujące faktycznie w danym czasie. Ceny takie uwzględniają efekt ogólnej inflacji i należy je odróżniać od cen stałych.

Ceny stałe (realne): ceny roku bazowego, stosowanie których pozwala wyeliminować wpływ inflacji na dane ekonomiczne. Mogą to być ceny rynkowe lub ceny kalkulacyjne. Należy odróżniać je od cen bieżących.

Dochód (przychód netto): jest to różnica między oczekiwanymi przychodami operacyjnymi w rozumieniu art. 55 ust. 1 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności, oraz oczekiwanymi kosztami operacyjnymi spodziewanymi w trakcie realizacji projektu oraz w późniejszym okresie funkcjonowania.

Dyskontowanie: proces dostosowywania przyszłej wartości wpływu lub wydatku na dany moment czasowy przy użyciu stopy dyskontowej, tzn. na drodze przemnożenia przyszłej wartości przez współczynnik dyskontowy, który maleje wraz z upływem czasu.

Efekty zewnętrzne: w analizie projektów efekt zewnętrzny jest to rezultat projektu odczuwany przez jego otoczenie i stąd nie uwzględniony w ocenie projektu z punktu widzenia inwestora. Efekty zewnętrzne mogą być pozytywne lub negatywne.

Nakłady inwestycyjne: definiuje się jako nakłady poniesione na realizację projektu do momentu oddania do użytkowania majątku powstałego w wyniku realizacji projektu, obejmujące zarówno wydatki kwalifikowane, jak i niekwalifikowane, poniesione na etapie przygotowania inwestycji (projekt, Studium Wykonalności, wykupy gruntów, itp.) oraz w fazie realizacyjnej.

Nakłady odtworzeniowe: nakłady ponoszone w okresie eksploatacji projektu (po zakończeniu jego realizacji), przeznaczone są na niezbędne odtworzenie lub ulepszenie pewnych elementów projektu, o krótkim okresie użytkowania, powiększające jego wartość.

Płatności transferowe: przepływy pieniężne, które nie stanowią kosztów ani korzyści ekonomicznych, ponieważ wiążą się jedynie z przekazaniem kontroli nad pewnymi zasobami pomiędzy grupami społecznymi.

Projekt generujący dochód: w myśl art. 55 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności, są to wszelkie projekty obejmujące inwestycję w infrastrukturę, korzystanie z której podlega opłatom ponoszonym **bezpośrednio** przez korzystających oraz wszelkie operacje pociągające za sobą sprzedaż gruntu lub budynków lub dzierżawę gruntu lub najem budynków, lub wszelkie inne odpłatne świadczenie usług.

Przychody operacyjne: oczekiwane, należne jednostce kwoty za sprzedane produkty, towary, materiały i inne rzeczowe oraz finansowe składniki zasobów majątkowych. Przychody operacyjne służące ustaleniu czy istnieje konieczność stosowania luki finansowej, muszą dodatkowo spełniać przesłankę bezpośredniości ponoszenia opłat przez użytkowników, nie uwzględnia się tu środków uzyskiwanych w formie subwencji, dotacji i innych transferów. Natomiast przy ustalaniu przychodów operacyjnych służących wykazaniu trwałości finansowej należy wziąć pod uwagę wszystkie przychody, w tym również te wpływy, które nie stanowią przychodu w rozumieniu art. 55 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności.

Wskaźnik „luki w finansowaniu”: to ta część zdyskontowanych nakładów inwestycyjnych pierwotnej inwestycji, która nie jest pokryta zdyskontowanym dochodem z projektu, generowanym w okresie referencyjnym.

VIII.1. Analiza finansowa

Analiza finansowa stanowi najważniejszą i najobszerniejszą część przygotowywanego Studium Wykonalności. W zależności od charakteru projektu, generowanych przychodów, itd. analiza wyglądać będzie inaczej. Generalnie jednak ma za zadanie pokazać inwestycję głównie pod kątem:

- opłacalności projektu z punktu widzenia inwestora,
- trwałości finansowej projektu,
- zabezpieczenia wkładu własnego,
- wymagań w zakresie finansowania zewnętrznego (w tym wyliczenie luki),

Aby uprościć przygotowanie analizy finansowej przygotowane zostały tabele w formacie arkusza kalkulacyjnego umożliwiające sporządzenie analiz zgodnie z przedstawionym poniżej schematem. Tabele wynikowe należy wkleić we wskazane miejsca w studium wykonalności. Należy zwrócić uwagę, aby tabele zachowały czytelność przedstawionych w nich danych. Tabele do obliczeń indywidualnych należy dołączyć do Studium Wykonalności jako załączniki.

Dla projektów podlegających zasadom pomocy publicznej oraz dla projektów nie generujących dochodu (dochód rozumiany tutaj jako nadwyżka przychodów operacyjnych nad kosztami operacyjnymi) czyli dla:

- projektów nie generujących żadnych przychodów
- projektów, w których generowane przychody operacyjne nie pokrywają kosztów operacyjnych,

sporządzana jest analiza uproszczona. Zakres analizy uproszczonej obejmuje przedstawienie: nakładów inwestycyjnych, nakładów odtworzeniowych, przychodów operacyjnych, kosztów operacyjnych, kapitału obrotowego, wyliczenia poziomu dofinansowania, pokazaniu trwałości finansowej oraz wskaźników efektywności finansowej. W powyższych przypadkach obowiązkowe jest wypełnienie następujących arkuszy załącznika obliczeniowego:

- „0.Legenda”,
- „1.Założenia”,
- „2.Dane wyjściowe”,
- „3.Poziom dofinansowania” (zgodnie ze wskazówkami w arkuszu),
- „4.Finansowa trwałość”,
- arkusze pomocnicze od arkusza 8 zgodnie z indywidualnymi potrzebami Wnioskodawcy”.

Pełną analizę finansową przeprowadza się dla projektów generujących dochód w rozumieniu art. 55 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności (czyli dla projektów w którym poziom dofinansowania obliczany jest metodą luki finansowej) oraz dla projektów kluczowych.

Dla tych projektów obowiązkowo należy wypełnić następujące arkusze:

- „0.Legenda”,
- „1.Założenia”,
- „2.Dane wyjściowe”,
- „3.Poziom dofinansowania” (zgodnie ze wskazówkami w arkuszu),
- „5.Plan finansowy kat. 1” lub „6.Plan finansowy kat. 2” w zależności od kategorii do jakiej zaliczono projekt,
- „7.Dane historyczne”
- arkusze pomocnicze od arkusza 8 zgodnie z indywidualnymi potrzebami Wnioskodawcy.

WAŻNE!

Odpowiednie dane, obliczenia, tabele itd. (wymagane elementy wyszczególnione są w załączniku - arkuszu kalkulacyjnym) należy sporządzić zarówno w wersji papierowej, jak i elektronicznej. Załączniki w formie papierowej powinny przedstawiać jedynie te tabele, w których Wnioskodawca zawarł obliczenia; arkuszy nie wypełnionych nie należy drukować. W wersji elektronicznej niewypełnionych arkuszy nie należy usuwać! Arkusz kalkulacyjny nie powinien być chroniony, w arkuszu powinny być widoczne formuły pokazujące powiązania pomiędzy poszczególnymi wielkościami finansowymi. Przesłanie danych w

innej formie niż narzucona przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego może skutkować odrzuceniem wniosku.

Założenia do analizy finansowej

Analizę finansową należy przeprowadzić w oparciu o metodologię zdyskontowanego przepływu środków pieniężnych (*metoda DCF*). Dla pierwszych 5 lat prognozy przepływów/projekcji finansowej, należy korzystać z wariantów rozwoju gospodarczego Polski, które są zamieszczone na stronie internetowej Ministerstwa Rozwoju Regionalnego. Dla pozostałych okresów analizy należy stosować wartości jak z ostatniego roku ww. wariantów. Warianty te będą podlegały okresowej aktualizacji. Przyjęte założenia (takie jak np.: stopa wzrostu PKB, wskaźnik inflacji, stopa bezrobocia, itd.) wraz z określeniem wykorzystanych źródeł również należy przedstawić w osobnym skoroszybie w formacie Excel (także w wersji elektronicznej). Ponadto analiza oparta jest na pewnych założeniach, przedstawionych w tabeli poniżej:

<p>Ujmowanie wielkości finansowych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wszelkie wielkości finansowe przyjęte w ramach analizy finansowej ujmowane są z punktu widzenia Wnioskodawcy (lub Wnioskodawców). Chodzi głównie o: nakłady inwestycyjne, przychody operacyjne, koszty operacyjne itd. dotyczące projektu (określające przepływy pieniężne projektu). Jednak, gdy w realizację projektu zaangażowanych jest więcej niż jeden podmiot (np. gmina i jej jednostki organizacyjne) analizę należy zawsze przeprowadzić z punktu widzenia jednostki bezpośrednio związanej z realizacją i eksploatacją projektu. Analiza powinna być przeprowadzona w PLN. • Analiza finansowa uwzględnia przepływy pieniężne w roku, w którym miała miejsce rzeczywista zmiana stanu środków pieniężnych. • Rokiem obrotowym w przyjętych założeniach jest rok kalendarzowy. • Projekcję skumulowanych przepływów pieniężnych należy przedstawić w ujęciu rocznym. • Punktem wyjścia prognoz finansowych są dane finansowo-księgowe podmiotów eksploatujących przedsięwzięcie (system) w danej gminie, instytucji itd. obejmujące dwa ostatnie zamknięte okresy sprawozdawcze. W przypadku braku dostępności do danych historycznych należy oprzeć się na wiedzy eksperckiej i koncepcji technicznej.
<p>Wartość rezydualna</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Projekcja uwzględnia wartość rezydualną projektu. Wartość rezydualną należy liczyć wyłącznie metodą historyczną (księgową). Jest to niezamortyzowana część nakładów inwestycyjnych i odtworzeniowych – wartość netto aktywów trwałych. Przy kalkulacji przepływów pieniężnych związanych z projektem należy ją ujmować po stronie przepływów dodatnich w ostatnim roku okresu odniesienia. Wartości rezydualnej nie uwzględnia się na etapie obliczania dochodu generowanego przez projekt, natomiast przy obliczaniu luki finansowej wykazuje się ją po stronie przychodów w ostatnim roku okresu odniesienia.
<p>Stopa dyskontowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uwzględnia zmianę wartości pieniądza w czasie. Przepływy pieniężne podlegają dyskontowaniu dla kolejnych lat przy zastosowaniu jednakowej dla całego okresu referencyjnego stopy dyskontowej na poziomie 5% (dotyczy analizy finansowej).
<p>Amortyzacja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Okres amortyzacji należy ustalać w oparciu o wykaz rocznych stawek amortyzacyjnych zawartych w ustawie o podatku dochodowym. Amortyzację należy liczyć metodą liniową dla poszczególnych grup środków. Do analizy ekonomicznej przyjmujemy stopę dyskontową na poziomie 5,5%.

Podatek VAT	<ul style="list-style-type: none"> Ceny towarów i usług podawane w analizie to ceny netto (bez podatku VAT). Jednak w przypadku kiedy podatek VAT nie podlega zwrotowi powinien być ujęty w cenach. To samo dotyczy nakładów inwestycyjnych. Jeśli nakłady inwestycyjne projektu planowane są w cenach brutto należy dokonać wyodrębnienia podatku VAT (podać osobno cenę netto oraz VAT ze wskazaniem stawki podatku).
Ceny	<ul style="list-style-type: none"> W prognozach finansowych, przepływach pieniężnych itd., należy stosować ceny stałe, tj. nieuwzględniające wpływu inflacji.
Przepływy środków pieniężnych	Analiza finansowa uwzględniać powinna wyłącznie przepływ środków pieniężnych (rzeczywistą kwotę pieniężną). W związku z powyższym przedmiotem analizy nie może być amortyzacja.
Okres referencyjny	<ul style="list-style-type: none"> Okres referencyjny (okres odniesienia, horyzont czasowy) – to okres, za który należy sporządzić prognozę przepływów pieniężnych generowanych przez analizowany projekt, liczony od roku, w którym składany jest właściwy wniosek o dofinansowanie (tj. z pominięciem etapu preselekcji). Bardzo istotne jest, aby do obliczania wszystkich wskaźników w analizie ekonomicznej i finansowej stosować ten sam okres odniesienia. <p>Okres odniesienia dla projektów realizowanych w ramach Działania 6.2 wynosi 15 lat.</p>

W tym miejscu należy umieścić tabelę z arkusza „1 Założenia” prezentującą szczegółowe założenia przyjęte przez Wnioskodawcę.

Nakłady inwestycyjne projektu

Harmonogram należy przedstawić zgodnie ze schematem zawartym w załączonym arkuszu kalkulacyjnym:

- z podziałem na wydatki kwalifikowalne i niekwalifikowalne,
- z wydzielonym podatkiem VAT i wskazaniem który podlega odliczeniu,
- ze wskazaniem nakładów odtworzeniowych związanych z elementami projektu o krótkim okresie użytkowania, ponoszonych w okresie eksploatacji projektu (przy obliczaniu dochodu i wskaźnika luki finansowej nakłady odtworzeniowe należy ujmować po stronie kosztów operacyjnych).

W tym miejscu należy wkleić tabelę z arkusza „2 Dane wyjściowe” pn. „Nakłady inwestycyjne projektu”. Obliczenia szczegółowe do wypełnienia ww. tabeli należy wykonać w arkuszu nr 9 i zamieścić w wersji papierowej jako załącznik do Studium. **Obliczenia szczegółowe stanowią załącznik nr ... do Studium.**

Źródła finansowania inwestycji

W poniższej tabeli należy przedstawić strukturę finansowania inwestycji objętej projektem (montaż finansowy). Szczegółowo należy omówić źródła finansowania wkładu własnego. W przypadku korzystania z kredytów należy podać warunki kredytowe (oprocentowanie, okres kredytowania, rodzaj spłaty, ewentualny okres karencji).

Źródła finansowania kosztów kwalifikowalnych projektu	Kwota (zł)	Procent całości %
EFRR		
Wkład własny Wnioskodawcy		
Pozostałe (jakie?)		
Pozostałe (jakie?)		
.....		
Razem		

W tym punkcie należy także omówić w jaki sposób zostaną sfinansowane nakłady inwestycyjne do czasu otrzymania refundacji ze środków WRPO - prefinansowanie (jeśli planowane jest skorzystanie z kredytu należy wskazać oprocentowanie, okres kredytowania, rodzaj spłat, ewentualny okres karencji).

W niektórych przypadkach wypełnienie tej tabeli będzie możliwe po obliczeniu luki w finansowaniu.

Projekcja przychodów operacyjnych

Dla potrzeb analizy finansowej należy dokonać wyraźnego rozgraniczenia przychodów ze względu na sposób ponoszenia opłat przez bezpośrednich użytkowników. Jest to niezbędne dla stwierdzenia, czy projekt generuje dochód w rozumieniu art. 55 Rozporządzenia Rady (WE) 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności, a także do określenia trwałości finansowej projektu.

Przy obliczaniu przychodów operacyjnych dla potrzeb ustalenia dochodu generowanego przez projekt bierze się pod uwagę jedynie te przychody, które pochodzą z opłat ponoszonych bezpośrednio przez użytkowników. Szacowanie przychodów operacyjnych należy przedstawić (w zależności od charakteru projektu) w podziale na rodzaj produktów/usług/towarów lub grupy odbiorców. **Obliczony poziom przychodów musi wynikać wprost z planowanej ilości sprzedaży oraz wysokości przyjętych opłat. Ten punkt analizy finansowej jest wymagany w przypadku inwestycji, w wyniku których będą w okresie realizacji i eksploatacji świadczone odpłatne usługi, bądź dostarczane odpłatnie wyroby gotowe, towary i inne.**

Dla oszacowania prognozy przychodów należy określić:

Założenia popytu i prognozy sprzedaży	Prognoza ilościowa planowanej sprzedaży w rozbiciu na poszczególne wyroby/usługi/towary. Szacunki oparte powinny być na analizie popytu na podstawie rzetelnych badań i danych. Poza szacunkami przyszłościowymi należy przedstawić prognozowane trendy wraz z uzasadnieniem oraz przyjęte założenia.
Założenia cenowe za produkty/usługi	Założenia cenowe (wysokość opłat, cen, taryf) muszą być ustalane z zachowaniem przepisów prawa (jeśli istnieją takie obwarowania). Wysokość przyjętych cen powinna być oparta na racjonalnych przesłankach i odzwierciedlać rzeczywisty koszt danego produktu. Ważne jest podanie podstaw do przyjmowania konkretnych stawek.

Poniższe tabele dotyczące ceny, wielkości sprzedaży oraz kalkulacji przychodów są wzorem, który należy zastosować przy obliczaniu przychodów w arkuszu 10 „Przychody operacyjne”. Projekcja powinna obejmować cały okres referencyjny, poniższa propozycja źródeł przychodów jest przykładowa i nie stanowi zamkniętej listy.

Cena – należy określić planowany poziom cen produktów/usług, które związane są z realizacją projektu					
	Rok 1	Rok 2	Rok 3	Rok 4	Rok ...
Wysokość opłat (cena jednostkowa)					
1) Sprzedaż biletów:					
a)					
b)					
2) Wynajem pomieszczeń					
3) Wynajem obiektów					
4) itd.					
Wypożyczanie sprzętu:					

1) (rodzaj sprzętu)					
2)					
3) itd.					
Organizacja imprez okolicznościowych					
Inne					

Prognoza sprzedaży – wielkość sprzedaży (sztuki, jednostki dni, godziny, itp.) w kolejnych okresach					
	Rok 1	Rok 2	Rok 3	Rok 4	Rok ...
Liczba użytkowników / zwiedzających / wynajmów / usług: 1) Sprzedaż biletów: a) b) 2) Wynajem pomieszczeń 3) Wynajem obiektów 4) itd.					
Wypożyczanie sprzętu: 1) (rodzaj sprzętu) 2) 3) itd.					
Organizacja imprez okolicznościowych					
Inne					

Kalkulacja przychodów ze sprzedaży(cena * wielkość sprzedaży) dane wariantu inwestycyjnego są iloczynem wartości z tabeli "Cena" i „Prognoza sprzedaży”					
	Rok 1	Rok 2	Rok 3	Rok 4	Rok ...
I. Przychody ogółem - wariant bezinwestycyjny					
1) Sprzedaż biletów a) b) 2) Wynajem pomieszczeń 3) Wynajem obiektów 4) itd.					
Wypożyczanie sprzętu: 1) (rodzaj sprzętu) 2) 3) itd.					
Organizacja imprez okolicznościowych					
Inne					
Dotacje podmiotowe od organizatora					
Dotacje celowe na realizację zadań					
II. Przychody ogółem - wariant inwestycyjny					
1) Sprzedaż biletów a) b)					

2) Wynajem pomieszczeń 3) Wynajem obiektów 4) itd.					
Wypożyczanie sprzętu: 1) (rodzaj sprzętu) 2) 3) itd.					
Organizacja imprez okolicznościowych					
Inne					
Dotacje podmiotowe od organizatora					
Dotacje celowe na realizację zadań					
III. Różnica przychodów wariantu inwestycyjnego i bezinwestycyjnego (II - I)					

Planując przychody operacyjne należy wskazać zmianę w liczbie korzystających, spowodowaną realizacją projektu. Z kalkulacji powinna wynikać **zmiana przychodów** związanych z wdrażaniem programu kulturalnego lub innego związanego z realizacją infrastruktury technicznej.

Osobno należy skalkulować przychody z dotacji i innych wpływów otrzymywanych przez jednostkę na sfinansowanie, bądź dofinansowanie bieżącej działalności. Wpływy te nie pochodzą bezpośrednio od osób korzystających z infrastruktury i nie stanowią podstawy do obliczenia poziomu dofinansowania, jednakże są konieczne do oszacowania trwałości finansowej projektu. Obliczenia należy umieścić w arkuszu nr 10 „Przychody operacyjne”.

Obliczenia pomocnicze wykonane w arkuszu 10 „Przychody operacyjne” należy zamieścić w wersji papierowej jako załącznik do Studium. **Obliczenia szczegółowe stanowią załącznik nr ... do Studium.**

Projekcja kosztów eksploatacji

Szacowanie kosztów eksploatacji (operacyjnych) odbywa się według **układu rodzajowego** z uprzednim określeniem **założeń**. W przypadku, gdy efektem projektu są tzw. **oszczędności kosztowe** to w kategorii kosztów operacyjnych należy przedstawić je ze **znakiem ujemnym**. W razie braku danych należy korzystać z ostatniego dostępnego okresu lub wiedzy konsultantów i danych rynkowych. Kluczowe jest podanie źródła informacji. Szacowanie kosztów należy odnosić do cen rynkowych i przyjętej koncepcji technicznej.

W poniższej tabeli proszę opisać poszczególne koszty w odniesieniu do zgłoszonego projektu.

Koszty	Komentarz
Amortyzacja	<p>Wysokość amortyzacji należy obliczać oddzielnie dla każdej grupy majątku trwałego. Generalnie amortyzację należy szacować w podziale na dwie grupy: amortyzacja powstałych w wyniku realizacji inwestycji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych oraz amortyzacja nakładów odtworzeniowych.</p> <p>Amortyzacja liczona jest metodą liniową. Okres amortyzacji dla każdego typu aktywa wynika z odpowiednich przepisów. Należy opierać się na następujących dokumentach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, • Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 17 stycznia 1997 r. w sprawie amortyzacji środków trwałych i wartości niematerialnych

	<p>i prawnych.</p> <p>Tu należy wskazać stawki amortyzacji przyjęte w analizie dla poszczególnych grup środków trwałych.</p>
Usługi obce	<p>Koszty nabycia usług ponoszone na rzecz innych podmiotów wskutek realizacji projektu. Wydatki te związane są np. z: najmem obiektów, leasingiem operacyjnym, remontami, serwisem i konserwacją środków trwałych, łącznością (usługi pocztowe, telekomunikacyjne), transportem towarów i osób, dozorem mienia przez obce jednostki, doradztwem, sprzątaniem obiektów, innymi świadczeniami zaliczonymi do usług (np. usługi informatyczne, wydawnicze, szkoleniowe, pralnicze, komunalne itp.). Poziom tych kosztów należy szacować w oparciu o planowane zapotrzebowanie na danego rodzaju usługi.</p> <p>Tu należy wskazać poszczególne grupy kosztów oraz określić założenia do prognozy ich wielkości na lata następne.</p>
Zużycie materiałów i energii	<p>Ujmowane są tutaj koszty zużytych materiałów podstawowych (materiałów bezpośrednich), koszty materiałów o charakterze pomocniczym, koszt zużytej energii elektrycznej, opałowej, wody, gazu oraz wartość środków obrotowych zaliczanych bezpośrednio w koszty (np. materiały biurowe, itp.)</p> <p>Tu należy wskazać poszczególne grupy kosztów oraz określić założenia do prognozy ich wielkości na lata następne.</p>
Wynagrodzenia	<p>Prognozowane na podstawie planowanego zatrudnienia i przeciętnego planowanego wynagrodzenia brutto. Szacunki należy opierać na analizie wykonalności technicznej projektu.</p> <p>Tu należy wskazać poszczególne grupy kosztów oraz określić założenia do prognozy ich wielkości na lata następne.</p>
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	<p>Podstawą wymiaru składek jest wynagrodzenie brutto. Są to, np. składka na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, wypadkowe, fundusz pracy, fundusz gwarantowanych świadczeń pracowniczych, itd.). Wysokość obciążeń wynikać musi z obowiązującego prawa oraz danych księgowych podmiotu. Wynagrodzenie brutto jest podstawą do obliczania składek ZUS. Tu należy wskazać poszczególne grupy kosztów oraz określić założenia do prognozy ich wielkości na lata następne.</p>
Podatki i opłaty	<p>Podatek od nieruchomości, od środków transportu, opłata za wieczyste użytkowanie, opłaty środowiskowe, notarialne, skarbowe, itp – ustalone zgodnie z przepisami prawa.</p> <p>Tu należy wskazać poszczególne grupy kosztów oraz określić założenia do prognozy ich wielkości na lata następne.</p>
Pozostałe koszty rodzajowe	<p>Np.: składki ubezpieczeń majątkowych i osobowych, koszty podróży służbowych, koszty reprezentacji i reklamy itp. W tej kategorii należy ująć koszty niewyszczególnione w pozostałych kategoriach.</p> <p>Tu należy wskazać poszczególne grupy kosztów oraz określić założenia do prognozy ich wielkości na lata następne.</p>

Tu należy wkleić tabelę „Przychody i koszty operacyjne” z arkusza „2 Dane wyjściowe”. Szczegółowe obliczenia dotyczące planu amortyzacji należy przedstawić w arkuszu nr 8 „Plan amortyzacji (w tym obliczenie wartości rezydualnej)”, a obliczenia dotyczące projekcji kosztów w arkuszu nr 11 „Koszty operacyjne” i zamieścić w wersji papierowej jako załącznik do Studium. Obliczenia szczegółowe stanowią załącznik nr ... do Studium.

Zapotrzebowanie na kapitał obrotowy netto

Poniżej wskazano wzory na obliczenie wskaźników rotacji zobowiązań, należności i zapasów. Wskaźniki te posłużą do prognozowania wymienionych pozycji w kolejnych latach projekcji w oparciu o zaprognozowane wielkości przychodów i kosztów operacyjnych. W kalkulacjach

przyszłych wartości należy przyjąć te same wskaźniki (historyczne) dla scenariusza bez projektu, scenariusza z projektem oraz samego projektu.

Nazwa wskaźnika	Stosunek obliczeniowy	Wynik
Wskaźnik rotacji zobowiązań (w dniach)	$\frac{\text{Zobowiązania krótkoterminowe z wyłączeniem pożyczek i kredytów} \times 365 \text{ dni}}{\text{Koszty operacyjne – amortyzacja}}$	
Wskaźnik rotacji zapasów (w dniach)	$\frac{\text{Zapasy} \times 365 \text{ dni}}{\text{Zużycie materiałów i energii + wartość sprzedanych towarów (w cenie nabycia)}}$	
Wskaźnik rotacji należności (w dniach)	$\frac{\text{Należności krótkoterminowe} \times 365 \text{ dni}}{\text{Przychody ze sprzedaży}}$	

Przedstawione tu wartości powinny być tożsame z wartościami ujętymi w założeniach do analizy finansowej.

Sposób obliczania zmiany kapitału obrotowego netto przedstawiono w arkuszu kalkulacyjnym. Należy pamiętać, że przy obliczaniu wskaźnika luki finansowej zmianę kapitału obrotowego netto ujmuje się po stronie przepływów inwestycyjnych.

W tym miejscu należy wkleić tabelę „Kapitał obrotowy” z arkusza „2 Dane wyjściowe”. Obliczenia pomocnicze należy wykonać w arkuszu nr 12 „Kapitał obrotowy” i zamieścić w wersji papierowej jako załącznik do Studium. Obliczenia szczegółowe stanowią załącznik nr ... do Studium.

VIII.2. Wyliczenie poziomu dofinansowania projektu

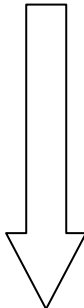
Dokładne wskazówki oraz wykorzystywane pozycje dotyczące wyliczenia poziomu dofinansowania znajdują się w arkuszu kalkulacyjnym. Przed przystąpieniem do obliczenia poziomu dofinansowania dla projektu należy ustalić, czy projekt generuje dochód w rozumieniu art. 55 Rozporządzenia WE 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności. Do obliczeń należy przyjąć następujące kategorie przepływów:

- po stronie przychodów, wpływy pochodzące z opłat ponoszonych przez bezpośrednich użytkowników projektu,
- po stronie kosztów, koszty operacyjne projektu (bez amortyzacji), nakłady odtworzeniowe, które na potrzeby obliczenia dochodu zalicza się do kosztów operacyjnych oraz podatek dochodowy.

Istotne z punktu widzenia obliczania poziomu dofinansowania jest prawidłowe określenie okresu referencyjnego. Okres referencyjny należy liczyć od roku, w którym składany jest właściwy wniosek o dofinansowanie. Przepływy związane z realizacją projektu (w tym nakłady na przygotowanie projektu) poniesione przed rokiem złożenia właściwego wniosku o dofinansowanie, należy wykazać w analizie w wielkościach niezdyskontowanych w pierwszym roku odniesienia (tj. w roku złożenia wniosku dla którego należy przyjąć współczynnik dyskonta równy 1,000).

Obliczenia dochodu generowanego przez projekt należy wykonać w arkuszu „3 Poziom dofinansowania” w tabeli nr 5 „A Obliczenie zdyskontowanego dochodu projektu”.

Aby wyliczyć we właściwy sposób poziom dofinansowania danego projektu należy ustalić następujące kwestie:

Czy projekt podlega zasadom pomocy publicznej?	
TAK	NIE
<p>Ustalenie poziomu dofinansowania w oparciu o zasady i limity wskazane we właściwym programie pomocy publicznej. Obliczamy według wzoru:</p> <p style="text-align: center;">Dotacja UE = EC x MaxCRpa(pp)</p> <p>EC – wysokość kosztów kwalifikowalnych projektu na podstawie stosownych wytycznych (uwaga na nieco inne zasady kwalifikowalności projektu dla projektów objętych pomocą publiczną)</p> <p>MaxCRpa(pp) – maksymalna stopa współfinansowania określona w odpowiednim programie pomocy publicznej</p>	<p>Przejdźcie do kolejnego pytania</p> <div style="text-align: center;"> </div>
<p>Czy projekt generuje dochód? Dochód rozumiany jest tu jako nadwyżka przychodów operacyjnych w rozumieniu art. 55 Rozporządzenia WE 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności, z projektu nad jego kosztami operacyjnymi (bez amortyzacji)</p>	
TAK	NIE
<p>Ustalenie poziomu w oparciu o metodę luki w finansowaniu (4 etapy)</p>	<p>Ustalenie dofinansowania w oparciu o wyznaczony w uszczegółowieniu WRPO poziom.</p>

<p>Etap 1 – wskaźnik luki finansowej</p> <p>$R = \text{MaxEE} / \text{DIC}$</p> <p>R – wskaźnik luki finansowej MaxEE = DIC – DNR DIC – suma zdyskontowanych nakładów inwestycyjnych projektu wraz z uwzględnieniem zmiany zapotrzebowania na kapitał obrotowy netto. DNR = Suma zdyskontowanych dochodów (przychodów netto) (różnica pomiędzy zdyskontowanymi przychodami operacyjnymi i zdyskontowanymi kosztami operacyjnymi bez amortyzacji. W ostatnim roku horyzontu czasowego skorygowana o wartość rezydualną)</p> <p style="text-align: center;">↓</p>	<p style="text-align: center;">Obliczamy jak wyżej:</p> <p>Dotacja UE = EC x MaxCRpa</p> <p>EC – wysokość kosztów kwalifikowalnych projektu na podstawie stosownych wytycznych</p> <p>MaxCRpa – maksymalna stopa współfinansowania określona w Uszczegółowieniu WRPO dla danego Działania</p>
<p>Etap 2 – określenie kwoty decyzji</p> <p>$DA = EC \times R$</p> <p>DA – kwota decyzji – koszty kwalifikowalne przemnożone przez wskaźnik luki finansowej EC – wysokość niezdykontowanych kosztów kwalifikowalnych projektu ustalonych na podstawie stosownych wytycznych</p> <p style="text-align: center;">↓</p>	
<p>Etap 3 – określenie maks. dotacji UE</p> <p>Dotacja UE = DA x MaxCRpa</p> <p>Dotacja UE – maks. poziom dofinansowania projektu ze środków UE MaxCRpa – maksymalna stopa współfinansowania określona w Uszczegółowieniu WRPO dla danego Działania</p> <p style="text-align: center;">↓</p>	
<p>Etap 4 – określenie wskaźnika rzeczywistego poziomu dofinansowania (efektywnej stopy dofinansowania)</p> <p>$\text{Wrzf} = \text{Dotacja UE} / \text{EC}$</p> <p style="text-align: center;">lub alternatywnie</p> <p>$\text{Wrzf} = R \times \text{MaxCRpa}$</p>	

Obliczenia poziomu dofinansowania należy wykonać w arkuszu „3 Poziom dofinansowania”. Tutaj należy wkleić tabelę nr 5 „A Obliczenie zdyskontowanego dochodu projektu” i w zależności od uzyskanego wyniku tabelę z części B, C lub D w której ustalono wartość dofinansowania. Obliczenia szczegółowe stanowią załącznik nr ... do Studium.

VIII.3. Finansowa trwałość

Weryfikacja trwałości finansowej to zbadanie stanu środków pieniężnych na koniec poszczególnych okresów. Przy sporządzaniu projekcji wielkości finansowych należy oprzeć się na sporządzonych wcześniej prognozach, a także na danych historycznych. Jest to istotne szczególnie przy tych kategoriach przychodów czy kosztów, które nie są bezpośrednio zależne od poziomu prowadzonej działalności. Można je założyć na stałym poziomie w całym okresie analizy. Trwałość ocenia się na podstawie projekcji skumulowanych przepływów pieniężnych. Projekt uznaje się za trwały finansowo, jeżeli saldo to jest większe bądź równe zero we wszystkich latach objętych analizą. Jeśli sam projekt nie jest trwały (saldo przepływów mniejsze od zera), nie oznacza to, że nie należy go realizować. Należy wtedy wskazać opcję Wnioskodawcy z projektem. Jeśli przepływy dla Wnioskodawcy z projektem są dodatnie, projektu nie należy odrzucać. Ważne jest zabezpieczenie przez Wnioskodawcę środków pieniężnych wystarczających do wdrożenia projektu oraz do zarządzania aktywami i wykorzystania ich zgodnie z normami technicznymi i środowiskowymi. Trwałość finansowa oznacza, że podmiot odpowiedzialny/Wnioskodawca pozostaje finansowo stabilny w każdym roku analizy. Jest to szczególnie ważne, ponieważ metoda luki finansowej opiera się na przepływach pieniężnych netto generowanych w ciągu okresu referencyjnego.

Projekty nie generujące dochodu

Dla projektów, które nie generują dochodu należy sporządzić tylko projekcję przepływów pieniężnych dla scenariusza z projektem w sposób uproszczony. Wychodząc od przychodów ze sprzedaży i kosztów operacyjnych ustalonych w tabeli "Przychody i koszty operacyjne" (arkusz „2 Dane wyjściowe”) należy ustalić wynik na działalności operacyjnej, a następnie skorygować go o przepływy z działalności inwestycyjnej i finansowej.

W tym miejscu Wnioskodawcy, których projekty nie generują dochodu powinni wstawić tabelę „Pro forma sprawozdanie z przepływów pieniężnych - beneficjent z projektem [zł.] (Weryfikacja trwałości finansowej beneficjenta z projektem)” z arkusza „4.Finansowa trwałość” i skomentować otrzymane wyniki. Obliczenia szczegółowe stanowią załącznik nr ... do Studium.

Projekty generujące dochód

Dla projektów generujących dochód oraz projektów wpisanych na listę projektów kluczowych należy przygotować pro forma sprawozdania finansowe: **bilans, rachunek zysków i strat, sprawozdanie z przepływów pieniężnych**. Sprawozdania te opracować należy dla: scenariusza bez projektu, scenariusza z projektem i dla projektu UE. W przypadku sporządzania sprawozdań finansowych należy pamiętać o poprawnym ujęciu dotacji UE w scenariuszu z projektem. Zgodnie z zasadami rachunkowości powinna ona być rozliczana zgodnie z okresem amortyzacji pozyskanych dzięki niej środków trwałych: jako rozliczenia międzyokresowe bierne, a w rachunku zysków i strat jako pozostałe przychody operacyjne. Dotacja może być ujęta i rozliczona w inny sposób, jeśli wynika to z przepisów szczególnych, specyficznych dla danej formy organizacyjnej (np. w przypadku publicznej szkoły wyższej równowartość inwestycji budowlanych w zakresie budynków i lokali zwiększa fundusz zasadniczy, a budynki nie są amortyzowane, lecz jedynie umarżane). W przypadku innego ujęcia dotacji należy szczegółowo opisać zastosowany sposób w założeniach do analizy finansowej.

Kategorie inwestycji

Inwestycje podzielić można na dwie kategorie. Rozróżnienie to stosuje się w zależności od możliwości oddzielenia strumienia wpływów i wydatków projektu od wpływów i wydatków Wnioskodawcy. Zastosowany sposób określenia przepływów pieniężnych uzależniony jest więc od odpowiedzi na następujące pytania:

**Czy istnieje możliwość wyodrębnienia strumienia wpływów z projektu od
ogólnego strumienia wpływów Wnioskodawcy?**

Czy istnieje możliwość wyodrębnienia strumienia wydatków projektu od ogólnego strumienia wydatków Wnioskodawcy?

Jeżeli odpowiedź, na jedno z powyższych pytań jest negatywna należy zastosować w kalkulacji przepływów projektu podejście przyrostowe (kategoria 2). W sytuacji takiej należy przedstawić równocześnie projekcje dla: „scenariusza bez projektu” i „scenariusza z projektem”, a następnie wyliczyć różnicę dla poszczególnych wielkości. W przypadku, gdy projekt został określony jako kategoria 1, czyli inwestycja, dla której możliwe jest oddzielenie przepływów pieniężnych projektu od ogólnych przepływów Wnioskodawcy, powyższe plany należy opracować: dla samego projektu, dla scenariusza bez projektu, a następnie z projektem. Schematycznie obrazuje to poniższa tabela:

Kategoria 1	<p>dotyczy inwestycji, dla których możliwe jest oddzielenie przepływów pieniężnych projektu od ogólnych przepływów Wnioskodawcy.</p> <p>Stosowana metoda obliczeniowa: Metoda standardowa - analiza w oparciu o tę metodę wymaga określenia przez Wnioskodawcę wydatków oraz wpływów dla analizowanej inwestycji (projektu), przeprowadzenia projekcji dla Wnioskodawcy bez projektu a następnie dla Wnioskodawcy z projektem.</p>
Kategoria 2	<p>dotyczy inwestycji, dla których niemożliwe jest rozdzielanie przepływów pieniężnych projektu, zarówno oddzielnie dla kategorii wpływów oraz wydatków, jak i dla obydwu kategorii równocześnie.</p> <p>Stosowana metoda obliczeniowa Metoda złożona – metoda oparta na różnicowym modelu finansowym, w którym strumienie pieniężne szacowane są jako różnica pomiędzy strumieniami pieniężnymi dla scenariusza „podmiot z projektem” (operator z inwestycją) / działalność gospodarcza z projektem oraz strumieniami pieniężnymi dla scenariusza „podmiot bez projektu” (operator bez inwestycji) / działalność gospodarcza bez projektu.</p>

W zależności od przyjętej kategorii, prognozy należy przygotować w arkuszu „5 Plan finansowy kat. 1” lub „6 Plan finansowy kat. 2”. Ponadto dla zachowania ciągłości prognoz należy przygotować dane historyczne za dwa zamknięte lata obrachunkowe w arkuszu „7 Dane historyczne”.

Tutaj należy wkleić tabele prezentujące sprawozdania finansowe (rachunek zysków i strat, rachunek przepływów pieniężnych i bilans) dla wszystkich scenariuszy z arkusza „5 Plan finansowy kat. 1” lub „6 Plan finansowy kat. 2” oraz „7 Dane historyczne”. Obliczenia szczegółowe stanowią załącznik nr ... do Studium.

Wskaźniki efektywności (opłacalności, rentowności)

Do obliczenia efektywności projektu należy posłużyć się przepływami pieniężnymi projektu w kolejnych latach okresu referencyjnego. Jeśli przepływy (dochody, wydatki, nakłady inwestycyjne) dla projektu pojawiły się jeszcze przed rozpoczęciem okresu referencyjnego należy wykazać je w wielkościach niezdyskontowanych w pierwszym roku okresu referencyjnego (tj. w roku złożenia wniosku dla którego należy przyjąć współczynnik dyskonta równy 1,000). Do obliczania efektywności inwestycji należy stosować następujące wskaźniki:

Wskaźnik	Komentarz
<p>Finansowa Zaktualizowana Wartość Netto</p> $FNPV = \sum_{t=1}^n \frac{NCF_t}{(1+r)^t}$	<p>Wskaźnik informuje nas, o ile dzisiejsza wartość korzyści finansowych netto przekracza zdyskontowaną wartość nakładów i późniejszych kosztów utrzymania projektu. Jeżeli jest to wartość ujemna oznacza, że nakłady przekraczają korzyści finansowe, a tym samym projekt nie powinien być realizowany (z punktu widzenia inwestora), ponieważ jest finansowo nieefektywny.</p>

<p>NCF_t – finansowe przepływy pieniężne netto projektu w roku t (różnica pomiędzy wpływami i wydatkami projektu w roku t) n - liczba lat okresu referencyjnego $t=1, \dots, n$ – kolejny rok okresu referencyjnego r - finansowa stopa dyskontowa</p>	
<p>Finansowa wewnętrzna stopa zwrotu</p> $\sum_{t=1}^n \frac{NCF_t}{(1 + IRR)^t} = 0$	<p>Jest to stopa dyskontowa, przy której zrównuje się wartość teraźniejsza prognozowanych korzyści i wydatków projektu, inaczej mówiąc, przy której finansowa zaktualizowana wartość korzyści netto (FNPV) jest równa zero.</p>
<p>Wskaźnik Korzyści/Koszty</p> $\frac{B}{C} = \frac{NPV(B_t)}{NPV(C_t)} = \frac{\sum_{t=1}^n \frac{B_t}{(1+r)^t}}{\sum_{t=1}^n \frac{C_t}{(1+r)^t}}$ <p>B_t -korzyści finansowe generowane przez projekt w kolejnych latach okresu referencyjnego C_t -koszty generowane przez projekt w kolejnych latach okresu referencyjnego.</p>	<p>Wskaźnik jest również miarą zwrotu z projektu. Jest miarą relatywnego zwrotu nakładów projektu, pozwala określić, jaki zysk (stratę) wygeneruje projekt z jednostki dodatkowego nakładu. W celu jego obliczenia dzielimy zdyskontowane korzyści przez zdyskontowane koszty projektu w całym okresie referencyjnym.</p> <p>Wskaźnik ten jest wykorzystywany w pełnej analizie ekonomicznej.</p>

Wyróżniamy dwie grupy wskaźników finansowych:

Wskaźniki	Komentarz
<p>Wskaźniki efektywności finansowej inwestycji</p> <ul style="list-style-type: none"> • finansowa bieżąca wartość netto (FNPV/C), • finansowa wewnętrzna stopa zwrotu (FRR/C), 	<p>Wskaźniki efektywności finansowej inwestycji są obliczane z perspektywy całości inwestycji, bez względu na to, jak jest ona finansowana oraz z perspektywy podmiotu odpowiedzialnego za jego realizację. Określają one efektywność finansową projektu z uwzględnieniem całkowitych nakładów inwestycyjnych. Powinny one być obliczane na podstawie prognozy przepływów pieniężnych odpowiadającej przyjętemu okresowi referencyjnemu projektu i obejmować:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nakłady inwestycyjne i odtworzeniowe, • koszty działalności operacyjnej, • podatek dochodowy (na działalności operacyjnej), • zmiana kapitału obrotowego netto, • przychody w rozumieniu art. 55 Rozporządzenia Rady (WE) z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności, • wartość rezydualną aktywów projektu na koniec okresu referencyjnego.

	Tu należy podać otrzymane wyniki i je skomentować.
Wskaźniki efektywności finansowej z kapitału własnego (krajowego) <ul style="list-style-type: none"> finansowa bieżąca wartość netto kapitału (FNPV/K), finansowa wewnętrzna stopa zwrotu z kapitału (FRR/K), 	Wskaźniki efektywności finansowej z kapitału własnego (krajowego) obliczamy tylko dla projektów o wartości całkowitej przekraczającej 50 mln EUR. Jeśli projekt nie spełnia tego warunku należy wpisać NIE DOTYCZY. Wskaźniki oblicza się na podstawie tej samej prognozy przepływów pieniężnych z pewnymi modyfikacjami: <ul style="list-style-type: none"> nakłady pokazuje się bez części sfinansowanej dotacją, w latach kolejnych należy wyszczególnić w przepływach spłatę rat kapitałowych i odsetek.

Tu należy wkleić tabelę Finansowa efektywność inwestycji – Projekt z arkusza „4 Finansowa trwałość” lub „5 Plan finansowy kat. 1” lub „6 Plan finansowy kat. 2”. Obliczenia szczegółowe stanowią załącznik nr ... do Studium.

VIII.4. Analiza ekonomiczna

Celem analizy ekonomicznej jest dokonanie oceny wkładu projektu z punktu widzenia społeczności jako całości. Za jej pomocą należy sprawdzić, czy inwestycja jest uzasadniona z ogólnospołecznego punktu widzenia, jeżeli nawet z finansowego punktu widzenia (wyniki analizy finansowej) jest nieefektywna. Metoda stosowanej analizy ekonomicznej uzależniona jest od całkowitych nakładów inwestycyjnych.

Projekty o wartości niższej niż 20 mln PLN	Projekty o wartości równej lub wyższej niż 20 mln PLN
<p>Metoda wielokryterialna</p> <p>Ma na celu jakościową i ilościową ocenę ekonomicznych i społecznych korzyści, jakie generuje projekt dla otoczenia, a które nie zostały uwzględnione w ramach analizy finansowej. Metoda ta polega na szczegółowym opisie efektów zewnętrznych projektu, z kwantyfikacją tych wielkości, dla których jest to możliwe. W tym przypadku nie ma konieczności przeliczania wskazanych korzyści na wartości pieniężne.</p> <p>Wnioskodawca powinien wymienić i opisać wszystkie istotne środowiskowe, ekonomiczne i społeczne skutki projektu i - jeśli to możliwe - ująć je ilościowo.</p> <p>Prawidłowe zastosowanie metody wielokryterialnej w ramach analizy ekonomicznej wymaga:</p> <ul style="list-style-type: none"> prezentacji korzyści i kosztów społecznych (rezultaty i oddziaływania), przypisanie im (w miarę możliwości) określonych wartości, niekoniecznie wyrażonych w pieniądzu. Może zostać zastosowana dowolna jednostka 	<p>Analiza kosztów i korzyści</p> <p>Punktem wyjścia analizy kosztów i korzyści są przepływy pieniężne określone w analizie finansowej projektu. Uwzględniamy tutaj tylko pozycje wywołujące wpływy i wydatki u inwestora spowodowane projektem (jeśli w analizie finansowej stosowano metodę różnicową, do analizy ekonomicznej stosujemy wielkości różnicowe). Podobnie jak w analizie finansowej stosujemy metodykę DCF (zdyskontowanych przepływów pieniężnych). Założenia są takie same jak w analizie finansowej (patrz punkt 1 niniejszego rozdziału). Przy określaniu ekonomicznych wskaźników efektywności należy jednak dokonać niezbędnych korekt dotyczących:</p> <p>a) efektów fiskalnych (transferów)</p> <ul style="list-style-type: none"> odliczeniu podatków pośrednich od cen nakładów (np. podatku VAT, który w analizie finansowej jest uwzględniany w cenach, pod warunkiem, że nie podlega zwrotowi); odliczeniu subwencji i wpłat, mających charakter wyłącznie przekazu

<p>wartościująca zjawisko. Podstawowym kryterium wyboru powinna być wiarygodność wyrażanego efektu społecznego,</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnienie przedstawionych korzyści i metodologii szacunków. Wykazanie związków przyczynowo-skutkowych osiągnięcia poszczególnych rezultatów i oddziaływań. 	<p>pieniężnego – tzw. "czyste" płatności transferowe na rzecz osób fizycznych;</p> <ul style="list-style-type: none"> • doliczeniu do cen nakładów objętych analizą podatków bezpośrednich; • uwzględnieniu w cenie tych konkretnych podatków pośrednich / subwencji / innych dotacji, które mają za zadanie zmienić efekty zewnętrzne. Jednakże należy pamiętać, aby w trakcie analizy nie liczyć ich podwójnie (przykładowo jako podatek włączony do danej ceny oraz jako szacunkowy zewnętrzny koszt środowiskowy). <p>b) efektów zewnętrznych</p> <p>mających na celu ustalenie wartości negatywnych i pozytywnych skutków projektu (odpowiednio kosztów i korzyści zewnętrznych). Ponieważ efekty zewnętrzne, z samej definicji, następują bez pieniężnego przepływu, nie są one uwzględnione w analizie finansowej, w związku z czym muszą zostać oszacowane i wycenione. W przypadku, gdy wyrażenie ich za pomocą wartości pieniężnych jest niemożliwe, należy skwantyfikować je w kategoriach materialnych w celu dokonania oceny jakościowej. Należy wówczas wyraźnie zaznaczyć, że nie zostały one ujęte przy obliczaniu wskaźników analizy ekonomicznej.</p> <p>c) przekształceń z cen rynkowych na ceny rozrachunkowe</p> <p>Mają one na celu uwzględnienie czynników mogących oderwać ceny od równowagi konkurencyjnej (tj. skutecznego rynku), takich jak: niedoskonałości rynku, monopole, bariery handlowe, regulacje w zakresie prawa pracy, niepełna informacja, itp. W tego typu przypadkach obserwowane ceny rynkowe (tj. finansowe) powinny zostać przeliczone za pomocą współczynników przeliczeniowych, tzw. czynników konwersji na ceny rozrachunkowe tak, aby nie miały charakteru mylącego i odzwierciedlały koszt alternatywny wkładu w projekt oraz gotowość klienta do zapłaty za produkt końcowy.</p>
---	---

Analiza kosztów i korzyści (dla projektów o wartości 20 mln PLN lub więcej) prowadzi do obliczenia nowych ekonomicznych przepływów pieniężnych, które są podstawą obliczenia wskaźników ekonomicznej efektywności projektu. Są one analogiczne do wskaźników z analizy finansowej (uwzględniają jednak korzyści dla szerokiej grupy Wnioskodawców, a nie samego inwestora) Należą do nich.

- Ekonomiczna Zaktualizowana Wartość Netto - ENPV,
- Ekonomiczna Wewnętrzna Stopa Zwrotu - ERR,
- Ekonomiczny Wskaźnik Korzyści/Koszty - B/C.

W analizie kosztów i korzyści należy w sposób wyczerpujący udowodnić, że z ekonomicznego punktu widzenia inwestycja jest „opłacalna”.

Dla projektów o wartości równej lub wyższej od 20 mln PLN należy tutaj wkleić tabelę „Ekonomiczna analiza kosztów i korzyści Projekt UE” z arkusza „5 Plan finansowy kat. 1” lub „6 Plan finansowy kat. 2”. Obliczenia należy wykonać w arkuszu 14 Kalkulacja kosztów i korzyści społecznych i zamieścić w wersji papierowej jako załącznik do Studium. **Obliczenia szczegółowe stanowią załącznik nr ... do Studium.**

IX. Analiza wrażliwości i ryzyka

Analiza powinna wykazać, czy określone czynniki ryzyka nie spowodują utraty płynności finansowej projektu. Celem tej analizy jest więc identyfikacja kluczowych czynników, zarówno jakościowych jak i ilościowych, mogących mieć wpływ na zakres, harmonogram, efektywność finansowo-ekonomiczną przedsięwzięcia oraz trwałość finansową.

Analiza wrażliwości powinna zostać opracowana dla wszystkich projektów. **Analiza ryzyka** w pełnym zakresie jest natomiast obligatoryjna dla projektów o wartości większej niż 50 mln EUR. Analiza ryzyka w pełnym zakresie powinna jednak zostać przeprowadzona pod warunkiem, że istnieje możliwość sformułowania prawidłowych wniosków, co do rozkładu prawdopodobieństwa krytycznych zmiennych. W przypadku, gdy nie jest to możliwe, Wnioskodawca powinien sporządzić jakościową ocenę ryzyka.

Dla pozostałych projektów należy przeprowadzić jakościową analizę ryzyka uzasadniając prawdopodobieństwo występowania poszczególnych ryzyk w sposób opisowy.

Analizę wrażliwości i ryzyka należy przeprowadzić dla wymienionych w dalszych tabelach kryteriów. Możliwe jest ujęcie kryteriów dodatkowych (w przypadku zidentyfikowania ich jako kluczowe). Procedura identyfikacji kryteriów kluczowych odbywać się powinna według następującego schematu:

1. Identyfikacja zmiennych mających wpływ na wyniki projektu – stworzenie szerokiej listy zmiennych. Przykładowe zmienne to: <ul style="list-style-type: none"> • Podstawowe dane makroekonomiczne, np. założony wskaźnik wzrostu PKB, • Wolumen oferowanych usług, zmiany popytu, • Koszt realizacji projektu, • Koszty operacyjne – wielkość zużycia poszczególnych mediów, koszt jednostkowy zakupu mediów, okres amortyzacji, koszt usług obcych, koszt zużycia energii.
2. Wyeliminowanie zmiennych zależnych , które są pochodną innych zmiennych wykorzystywanych w analizie,
3. Dokonanie ilościowej analizy oddziaływania poszczególnych czynników, (do dalszej analizy należy wybrać te wielkości, których zmiana o 1% spowoduje <u>co najmniej</u> zmianę wskaźnika FRR o jeden punkt procentowy i zmianę wskaźnika NPV o pięć punktów procentowych).
4. Do ostatecznej analizy wrażliwości należy przyjąć maksymalnie pięć do siedmiu zmiennych. Jako kryterium dodatkowe należy przyjąć założenie, że w pierwszej kolejności uwzględnione zostaną czynniki wpływające na zmianę w poziomie nakładów inwestycyjnych i w dalszej kolejności kosztów operacyjnych projektu.
5. Przeprowadzenie analizy wrażliwości zgodnie z przedstawionymi zasadami pozwoli wskazać zmienne krytyczne , tzn. te, których negatywna zmiana może w istotny sposób zagrozić realizacji projektu i jego trwałości. Zmienne krytyczne należy uszeregować w formie rankingu.
6. Podstawowe założenia, jakich należy przestrzegać podczas analizy wrażliwości:

- W całym horyzoncie czasowym, zmianie poddawana być powinna tylko jedna ze zmiennych, przy założeniu niezmienności pozostałych założeń i parametrów,
- Zmianę czynnika zakłada się w całym okresie referencyjnym.

IX.1. Analiza wrażliwości

Prezentację wyników analizy wrażliwości należy wykonać w formie tabelarycznej i skomentować poniżej otrzymane wyniki. Powinna się ona odnosić do **efektywności projektu** oraz do **analizy trwałości finansowej**. Możliwa jest prezentacja wyników w formie wykresu.

Analiza trwałości finansowej	Efektywność projektu
Ocena powinna wykazać, że określone czynniki ryzyka nie spowodują utraty płynności finansowej systemu. Analizę należy przeprowadzić dla scenariusza pesymistycznego i porównać go do wariantu wyjściowego (scenariusza podstawowego) (patrz przykładowa tabela poniżej). Wybór parametrów i poziom zmian zależy od typu i charakteru projektu, specyfiki sektora i lokalnych lub regionalnych warunków rynkowych). Wypełniając tabelę należy podać dla wskazanej zmiany parametrów krytycznych wartość skumulowanych przepływów pieniężnych (dla obu scenariuszy) dla okresu referencyjnego.	Należy wykazać, jak wyliczone wartości wskaźników finansowych i ekonomicznych (IRR i NPV) zmieniają się wraz ze zmianą parametrów służących do ustalenia kosztów i korzyści projektu. Należy przedstawić wartości wskaźników efektywności projektu policzone przy założonych zmianach poszczególnych wielkości krytycznych. Uzupełnieniem tej części analizy może być przedstawienie wyników w formie graficznej.

Poniżej przedstawiono tabele dotyczące analizy wrażliwości.

Trwałość finansowa

Zmienne krytyczne	Scenariusze (wartości skumulowanych przepływów pieniężnych w ciągu kolejnych lat eksploatacji projektu)				
	Rok....	Rok....	Rok....	Rok....	Rok....
Wariant wyjściowy					
Wariant pesymistyczny					
Spadek popytu na usługi o 20% po zakończeniu realizacji projektu					
Zwiększenie nakładów o 10 %					
Spadek ceny oferowanych produktów (usług) o 10 %					
Wzrost najbardziej istotnego (najwyższego) kosztu eksploatacyjnego o 15%					
Inne					

...					
-----	--	--	--	--	--

Powyższą tabelę należy wypełnić dla całego okresu referencyjnego w oparciu o obliczenia wykonane w arkuszu nr 15 „Analiza wrażliwości”. Obliczenia szczegółowe stanowią załącznik nr ... do Studium.

Efektywność projektu (dla projektów z pełną analizą finansową)

Zmiana zmiennej krytycznej w %	Zmiana FNPV/C	Zmiana* FNPV/K	Zmiana IRR/C	Zmiana* IRR/K	Zmiana* ENPV	Zmiana* EIRR
Spadek popytu na usługi o 20% po zakończeniu realizacji projektu						
Zwiększenie nakładów o 10 %						
Spadek ceny oferowanych produktów (usług) o 10 %						
Wzrost najbardziej istotnego (najwyższego) kosztu eksploatacyjnego o 15%						
Inne						

* tylko dla projektów, dla których wielkość ta jest obliczana

Powyższą tabelę należy wypełnić dla całego okresu referencyjnego w oparciu o obliczenia wykonane w arkuszu nr 15 „Analiza wrażliwości”. Obliczenia szczegółowe stanowią załącznik nr ... do Studium.

IX.2. Analiza ryzyka

Analiza ryzyka w pełnym zakresie powinna zostać przeprowadzona dla projektów dużych, tj. powyżej 50 mln. EUR pod warunkiem, że istnieje możliwość sformułowania prawidłowych wniosków, co do rozkładu prawdopodobieństwa krytycznych zmiennych. W przypadku, gdy nie jest to możliwe, Wnioskodawca powinien sporządzić jakościową ocenę ryzyka. Analiza ryzyka powinna mieć charakter jakościowy, gdzie ocenia się prawdopodobieństwo faktycznego wystąpienia danego ryzyka (niskie, średnie, wysokie). Należy w tym miejscu również przedstawić okoliczności, które spowodują wystąpienie określonej sytuacji, dla zmiennych ustalonych na etapie analizy wrażliwości. Wyniki analizy jakościowej należy przedstawić w formie poniższej tabeli.

Ryzyko	Prawdopodobieństwo: niskie, średnie, wysokie	Komentarze
Spadek popytu na usługi o 20% po zakończeniu realizacji projektu		
Zwiększenie nakładów o 10 %		
Spadek ceny		

oferowanych produktów (usług) o 10 %		
Wzrost najbardziej istotnego (najwyższego) kosztu eksploatacyjnego o 15%		
Inne		

Po wypełnieniu tabel wszystkimi wymaganymi obliczeniami należy skomentować otrzymane wyniki dotyczące analizy wrażliwości i ryzyka dla niniejszego projektu.

X. Analiza oddziaływania na środowisko

Krótki opis wpływu realizacji inwestycji na środowisko – np. w formie streszczenia Raportu z oceny oddziaływania na środowisko	Jeżeli Raport Ocena Oddziaływania na Środowisko (OOS) jest wymagany, należy go krótko streścić, podając płynące z niego wnioski. Jeśli Raport Ocena Oddziaływania na Środowiska (OOS) nie jest wymagany należy w tabeli zawrzeć krótkie określenie wpływu przedsięwzięcia na środowisko – informacje odnośnie tego, czy projekt może spowodować: - zagrożenia dla środowiska w fazie budowy, - zagrożenia dla środowiska w fazie eksploatacji projektu.
Ocena wpływu przedsięwzięcia na obszary objęte programem NATURA 2000	Opis wpływu – na podstawie decyzji Wojewody Wielkopolskiego

XI. Promocja i informacja

Punkt ten powinien zawierać informacje na temat jawności i publicznej świadomości dotyczącej realizacji Działań finansowanych przy udziale Funduszy Strukturalnych UE 2007-2013. W związku z tym należy określić cel, jaki ma być osiągnięty, grupy docelowe, do jakich planowana promocja będzie skierowana, środki i metody realizacji, odpowiedzialność za realizację, jak również aktualny budżet. Instrumenty promocji to m.in. tablice pamiątkowe, plakaty i inne materiały informacyjne. Należy zwrócić uwagę, aby była to rzeczywista promocja Programu, Priorytetu, Działania, projektu, a koszty ujęte do dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego były kwalifikowalne. Opracowując ten rozdział należy korzystać z Wytycznych dotyczących Informacji i promocji dla okresu programowania 2007-2013 oraz z Wytycznych Instytucji Zarządzającej Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2007-2013 dla Beneficjentów w zakresie Informacji i Promocji.

XII. Załączniki do Studium Wykonalności

W tym miejscu należy podać dokładny spis załączników do przygotowanego Studium Wykonalności oraz dołączyć wymagane dokumenty zarówno w formie papierowej jak i elektronicznej. Tu powinny znaleźć się załączniki zawierające obliczenia indywidualne Wnioskodawcy, zgodnie z odwołaniami wskazanymi w odpowiednich punktach Studium. Załączniki do Studium powinny być kolejno ponumerowane.

Oświadczenie Wnioskodawcy:	
Oświadczam(y), że wszelkie informacje przedstawione w niniejszym dokumencie są prawdziwe, przedstawione w sposób rzetelny oraz przygotowane w oparciu o najpełniejszą wiedzę dotyczącą projektu oraz perspektyw i możliwości jego rozwoju.	
Podpis osoby (osób) uprawnionej do występowania w imieniu Wnioskodawcy:	
Imię i Nazwisko	
Stanowisko	
Data	
Podpis	
Imię i Nazwisko	
Stanowisko	
Data	
Podpis	
Imię i Nazwisko	
Stanowisko	
Data	
Podpis	